

Selectielijst

Onthaal anderstalige nieuwkomers in de klas

Inhoudsopgave

1 Sociale integratie.....	2
2 Taalverwerving.....	8
2.1 Klanken en uitspraak.....	8
2.2 Taalverwerving.....	11
2.3 Methoden voor AN	13
2.4 Spreken en woordenschat	18
2.5 Lezen en schrijven.....	22
3 Werkvormen	28
3.1 Speel- en leermateriaal.....	28
3.2 Beeldmateriaal.....	33
4 Structuur en grammatica	35
5 Wiskunde	40

Selectielijst opgesteld in het kader van de Webinar 'SOS een anderstalige nieuwkomer in mijn klas!' van 21-01-2022 georganiseerd door het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas' Antwerpen www.docAtlas.be. Lijst samengesteld door Marie-Claude Gevaert van 'Plural - Groeien in Taal en Cultuur' mc.gevaert@plural.be.

1 Sociale integratie

Beeldwoordenboek : 5000 Nederlandse begrippen in woord en beeld / [auteur] Faber, D. ; [auteur] Roorda, T.; [auteur] Venema, B.. - ISBN13 978-90-01-80454-1 – Groningen : Noordhoff, 2009. -372 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 7 beel

Rond 252 hoofdwoorden, van aardbol tot zwembad, zijn vijfduizend woorden gerangschikt (zelfstandig naamwoord en werkwoord). Elk hoofdwoord beslaat een dubbele of een enkele pagina waarop diverse woorden, die daar betrekking op hebben, zijn afgebeeld en worden benoemd. Achterin staat een alfabetisch register

Bekijk het maar! met Suus & Luuk : emotiekaarten / - Dronten : Idealogo, 2015. - handleiding, 2 instructiekaarten, 1 kaart spelsuggesties, 32 kaarten met emoties/gevoelens en gedrag, ill.
Vindplaats docAtlas: WEL 1.1.4

Het materiaal van Suus & Luuk is ontwikkeld door logopedisten waarbij spelenderwijs een beroep wordt gedaan op luisteren, praten, denken en doen met als doel de spraak- en taalontwikkeling te stimuleren. 'Bekijk het maar! met Suus & Luuk' is zowel inzetbaar voor taalstimulering, als voor gesprekken over emoties/gevoelens en gedrag. De afbeeldingen zijn geschikt voor kinderen met een ontwikkelingsleeftijd vanaf 3-3½ tot ongeveer 10 jaar. De verdiepingsvragen en spelsuggesties zijn vooral gericht op kinderen met een ontwikkelingsleeftijd van 4 à 5 jaar en ouder. Op de website van Idealogo kan je richtlijnen voor taal- en sociaal-emotionele ontwikkeling downloaden.

Een klas vol kleur : omgaan met culturele diversiteit / [auteur] Teune, Robert. - [auteur] www.medialogisch.nl; [auteur] www.diversologisch.nl. - ISBN13 978-90-5788-322-4 – Amersfoort : Kwintessens Uitgevers, 2011. - 153 p., ill.
Vindplaats docAtlas: Ro 3 klas

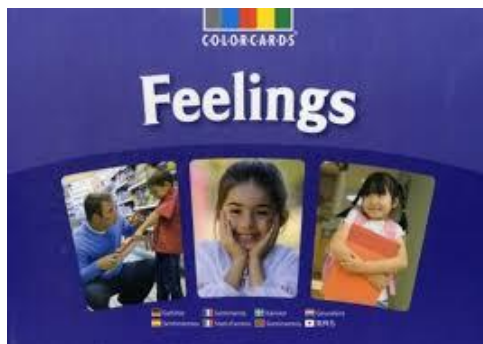
Dit boek geeft een inleiding in de huidige multiculturele samenleving en plaatst het onderwijs daarmee in verband. Leraren in basisscholen krijgen te maken met kinderen die in allerlei opzichten veel van elkaar kunnen verschillen. Deze diversiteit kan te maken hebben met verschillen in leerstijl, competenties, aanleg en persoonlijkheid, geslacht, huidkleur, lichamelijke eigenschappen,... Daarnaast zijn er verschillen die vallen onder gezinssamenstelling, sociale klasse, opleidingsniveau van ouders en dergelijke kenmerken. Door de veranderde samenstelling van de bevolking, spelen de verschillen in culturele achtergrond vaak een belangrijke rol. Binnen de culturele diversiteit vind je ook verschillende opvattingen en gebruiken op het gebied van levensbeschouwing en religie. Dit boek richt zich op de ontwikkeling van kennis en inzicht, maar ook op de vaardigheden en attitude in relatie tot intercultureel en interreligieus onderwijs. Feiten worden afgewisseld met opdrachten die uitdagen om te reflecteren op de eigen houding en visie op cultuur en religie in relatie met het onderwijs. De methodiek van het boek is gebaseerd op de concepten uit de Transactionele Analyse met betrekking tot communicatie. Een klas vol

kleur is bedoeld voor leraren (in opleiding), onderwijsteams, onderwijsleiders, kind- jeugd- en jongerenwerkers en verder iedereen die zich op een praktische manier wil verdiepen in interculturele communicatie. De uitgave wordt ondersteund door een website.

Beredeneerd aanbod POL / -[comp.] Interschool, basisschool voor anderstaligen. – Sellingen : Openbaar Onderwijs Scholengroep Vlagtwedde, 2015. - 137 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.1 bere

De nieuwkomersschool in Ter Apel verzorgt al jarenlang onderwijs aan leerlingen die net nieuw in Nederland aankomen. Ter Apel is een POL locatie (helemaal in het begin van de asielpcedure). In dit document staat hun aanpak en werkwijze beschreven: een kant en klaar draaiboek voor de eerste opvang op de (basis)school van vluchtelingenkinderen, met veel aandacht voor welbevinden. Ook de beschrijvingen van de gebruikte materialen per onderdeel: sociale integratie, Nederlandse taal, rekenen, wereldoriëntatie, ...

Colorcards : feelings / - Milton Keynes : Speechmark Publishing, 2009. -48 fotokaarten, handleiding.
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.2 colo

48 grote fotokaarten laten kinderen en volwassenen zien met een duidelijke weergave van uiteenlopende gevoelens. Sommige kaarten laten 1 enkele persoon zien, op andere wordt de interactie tussen 2 of meer personen getoond. Soms zijn de emoties positief, negatief of gemengd.

Complimentenspel / Hoogendoorn, Daphne; Ende, Manon. Haastrecht: Complimentenspel.nl [Uitgegeven door/bij] , 2016. - 80 kaarten, toolkit (13 p.), werkvormen (14 p.) -ISBN-13 978-90-90-30129-7.
Vindplaats docAtlas: WEL 2.1.comp

Het Complimentenspel bevat 80 kaarten met complimenten en is speciaal ontworpen voor kinderen en iedereen die met kinderen werkt en leeft. Door spelenderwijs met de complimenten aan de slag te gaan leren kinderen om complimenten te geven, te ontvangen en op een vriendelijke manier met elkaar in contact te zijn. Je kan het complimentenspel inzetten op individuele momenten met een kind of met groepsbegeleiding in een groep of klas. De bijgevoegde bundels beschrijven verscheidene werkvormen om met het spel aan de slag te gaan. Op de website 'complimentenspel.nl' kan je ook nog extra ervaringen en tips lezen van leerkrachten die het spel al gebruikten in de klas.

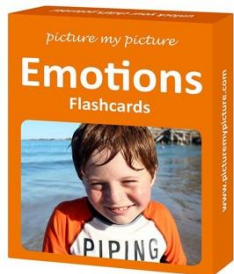

De traumasensitieve school : een andere kijk op gedragsproblemen in de klas / [auteur] Horeweg, Anton. - ISBN13 978-94-014-4288-6

[paperback] - Houten: LannooCampus, 2018. - 349 p., ill.

Vindplaats docAtlas: ro 6 tra

Er lopen op school veel getraumatiseerde kinderen rond. Hoe herken je hen? Hoe help je hen om te gaan met hun vaak overweldigende emoties en moeilijk gedrag? Hoe zorg je dat school een veilige omgeving voor getraumatiseerde kinderen wordt waar zij weer nieuwe positieve ervaringen opdoen? Dit boek biedt diepgaande kennis over de achtergrond van trauma en de gevolgen ervan op de ontwikkeling van het kindere brein. De vele voorbeelden, handelingsadviezen en tips maken het een buitengewoon praktisch boek dat leraren, begeleiders, zorgcoördinatoren en leidinggevenden kunnen gebruiken om de school en de klas traumasensitief te maken. Informatieve bijlagen zijn met een code in het boek van de website te downloaden.

Emotions flashcards / Australië: Picture my Picture [Uitgegeven door/bij] , 2017. - 40 fotokaarten, 2 instructiekaarten- Universal Product Code 742137855763.

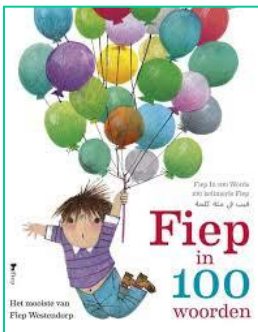
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.2 pict

40 fotokaarten bij gevoelens als blij, verdrietig, boos, verrast, verlegen, gefrustreerd, bezorgd, bang en verveeld.

Emotiepop – emotions super doll - www.Childtherapytoys.com

Op de cape van deze pop zijn 24 gezichtstrekken met velcro bevestigd. Hiermee kan je de gezichtsuitdrukkingen van de pop wijzigen en afwisselen. Zo worden verschillende emoties uitgedrukt. Een audio functie laat toe om geluiden te laten aansluiten met de emoties op het gezicht van de pop.

Fiep in 100 woorden = Fiep in 100 words = 100 kelmeyle Fiep = Fiep fi 100 kalima / [ill.] Westendorp, Fiep; [comp.] Smid, Gioia. - ISBN13 978-90-451-2029-4 – Amsterdam Fiep, 2016. - [212] p., ill.

Vindplaats docAtlas: TAAL 1.12.2 fiep

Dit 'feestelijk kijkboek' verscheen omdat het 100 jaar geleden is dat Fiep Westendorp werd geboren. Het bevat 100 woorden bij 100 illustraties in het Nederlands, Turks, Engels en Arabisch en vormt zo een uniek beeldwoordenboek.

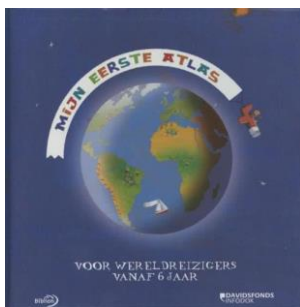
Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen : een praktisch handboek

voor het basisonderwijs/ [auteur] Coppens, Leony; [auteur] Schneiderberg, Marthe; [auteur] Van Kregten, Carina. - ISBN13 978-90-8560-109-8 [paperback] - Amsterdam: SWP, compleet herziene zevende druk 2021. - 335 p., ill

+ **Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen : werkbladen (14 p.), en bijlagen (25 p.)** / Coppens, Leony. - Amsterdam, 2016)

Vindplaats docAtlas: ro 6 lesg

'Lesgeven aan getraumatiseerde kinderen' biedt leerkrachten, intern begeleiders en schoolmaatschappelijk werkers praktische kennis en vaardigheden om goed om te kunnen gaan met het vaak moeilijk te begrijpen gedrag van getraumatiseerde leerlingen waar ze op hun school in toenemende mate mee te maken hebben. Door traumasensitief onderwijs te bieden aan de kinderen die het nodig hebben wordt het klassenklimaat voor alle kinderen veiliger en de effectieve leertijd en de leeropbrengsten van alle kinderen hoger. Ook voor studenten die geïnteresseerd zijn in de effecten van chronische traumatisering op de (cognitieve) ontwikkeling is het een waardevol boek

Mijn eerste atlas : voor wereldreizigers vanaf 6 jaar / [ill.] Bessard, Sylvie ; [ill.] Latyk, Olivier; [ill.] Mourrain, Sébastien. - ISBN13 978-90-76830-17-9- Leuven: Davidsfonds, 2004. - [28] p., ill.,

Oorspronkelijke titel: Mon premier tour du monde;

Vindplaats docAtlas: WBE 6.1 mijn

Met deze atlas maak je een boeiende reis rond de wereld. We houden even halt op elk continent van onze planeet en ontdekken er vele landen en culturen. We wandelen door verschillende landschappen, ontmoeten een heleboel dieren en maken er kennis met de gewoonten van andere volkeren.

Nederlands met lidwoorden : het beeldwoordenboek / - ISBN13

9783749851508 [Asante-twi]; ISBN13 9783749863792 [Hausa] ; ISBN13 9783749836420 [Pashto]; ISBN13 9783749839087 [Hebreeuws]; ISBN13 9783749839445 [Urdu]; ISBN13 9783749860210 [Dari]; ISBN13 9783749849918 [Nepalees]; ISBN13 9783749839599 [Koerdisch]; ISBN13 9783749839469 [Arabisch] ; ISBN13 9783749839414 [Farsi]; ISBN13 9783749839230 [Portugees]; ISBN13 9783749849932 [Somalisch]; ISBN13 9783749839438 [Tigrinya] -BABADADA, 2015. - 92 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 7 arab

Babadada ontwikkelt thematische beeldwoordenboeken. De beeldwoordenboeken zijn tweetalig, met aandacht voor de Nederlandse lidwoorden. De andere talen zijn: Asante-Twi, Hausa, Pashto, Hebreeuws, Farsi, Arabisch, Koerdisch, Nepalees, Dari, Urdu, Portugees, Somalisch, Tigrinya. Op de website kan je steeds 2 talen kiezen die weergegeven worden uit

een totaal van 101 talen. De beelden zijn thematisch gebundeld met thema's zoals school, reis, supermarkt, kantoor, familie, noodgeval.

Uitdrukkingsspel - Laten we eens over gevoelens praten / -
[comp.] Nathan. -EAN 3133093320100 –Parijs : Nathan, 2017.
- 1 handleiding, 6 bingokaarten, 30 grote fotokaarten, 30
kleine fotokaarten, 6 ronde kaartjes.
Vindplaats docAtlas: WEL 1.1.2 late

Dit spel biedt beeldmateriaal rond 6 gelaatsuitdrukkingen: lach, glimlach, verdriet, woede, afkeer en verbazing. De spelers leren de verschillende gelaatsuitdrukkingen kennen en ontwikkelen woordenschat over gevoelens en uitdrukkingen.

Nieuwkomers op school / [edit.] Lieskamp, Myriam; [edit.] van Loo, José; [edit.] Schoemaker, Annemieke; [medew.] Tijnagel, Anouk. - ISBN13 978-94-91806-91-9, [paperback] – Huizen :Pica, 2016. - 178 p., [76] p. 'Wie ben jij?', ill.
Vindplaats docAtlas: Ro 2 nieuw

Conform het Verdrag van de rechten van het kind moet elk vluchtelingenkind binnen de drie dagen na aankomst kunnen genieten van onderwijs. Het inrichten van goed en gepast onderwijs voor deze kinderen is een uitdaging waar veel mensen zich met hart en ziel voor inzetten. In dit boek komt iedereen aan het woord die hierbij betrokken is: in het ene deel de leraren, schoolleiding, bestuurders, onderzoekers en deskundigen en in het andere deel de kinderen zelf. Het eerste deel van het boek bekijkt volgende vragen: 'Wat is er aan de hand?' 'Hoe organiseer je goed onderwijs aan nieuwkomers?' 'Hoe geef je goed onderwijs aan nieuwkomers?'. De antwoorden komen van diverse betrokkenen in het onderwijsveld. Vervolgens worden verschillende praktijkverhalen bekeken. Achterin het eerste deel vind je een verklarende woordenlijst en verwijzingen naar websites. De andere kant van het boek, 'Wie ben jij?', laat je kennismaken met tientallen anderstalige nieuwkomers.

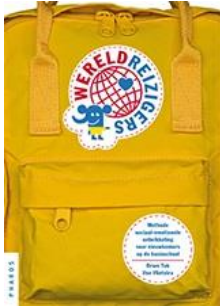

RouteplAN voor anderstalige nieuwkomers op school /[auteur] Lenaerts, Lieve; [auteur] Severeijns, Griet. – Turnhout: Door Elkaar, 2020. - 64 p., ill.
Vindplaats docAtlas: Ro 6 rout

Dit routeplAN wil scholen helpen om het werken met anderstalige nieuwkomers verder te professionaliseren in hun organisatie. Het is een beknopt stappenplan dat basisscholen kunnen gebruiken om binnen hun schoolcontext een eigen onthaalbeleid voor anderstalige leerlingen uit te werken. Volgende stappen worden besproken: Aanmelding, intake, plaatsing, eerste opvang, beginsituatie, voorbereiding (pedagogisch-didactisch)

uitvoering (in de reguliere klas, in de onthaalklas), evaluatie en rapporten, vervolgcaching (de overstap naar de secundaire school).

Elke stap biedt reflectievragen ideeën, tips, inspiratie en getuigenissen van leerkrachten en scholen.

Wereldreizigers: Methode sociaal-emotionele ontwikkeling voor nieuwkomers op de basisschool / [auteur] Tuk, Bram; [auteur] Vlietstra, Ilse. - ISBN13 978-90-75955-85-9 - Utrecht: Pharos, (2017). -docentenboek (246 p.), werkbladen (41 p).

Vindplaats docAtlas: WEL 2.1.1 were

Wereldreizigers is een methode bestaande uit een groot aantal lessen om in een klas bestaande uit enkel of enkele nieuwkomers aan de slag te gaan rond sociaal-emotionele ontwikkeling op de basisschool. Een eerste hoofdstuk biedt ook actuele achtergrondinformatie over jonge nieuwkomers, zoals vluchtelingenkinderen en Midden- en Oost Europese leerlingen. Voor scholen en klassen met alleen nieuwkomersklassen zijn er 10 thema's te verdelen over ongeveer 20 lessen. Thema's zijn onder andere: wie ben ik, thuis, feesten en andere belangrijke dagen, spel en spelen, vriendschap en afscheid nemen. Het doel is de kinderen op verhaal te laten komen om zo hun veerkracht te versterken. Ook staan er zeven lessen mindfulness in Wereldreizigers die behalve voor nieuwkomersklassen, ook in gewone klassen bruikbaar zijn. Kinderen leren zich te ontspannen, waardoor hun stress vermindert, de sfeer verbetert en hun concentratie toeneemt. Tot slot zijn er nog 4 lessen voor reguliere basisscholen, met meestal maar enkele nieuwkomerskinderen in een klas, die gaan over: leerlingen uit andere landen, elkaar helpen, verhuizen en van school veranderen, en nieuwe leerlingen welkom heten. Ze zijn bijvoorbeeld goed in te passen bij wereldoriëntatie en burgerschap. Ze zijn zo gemaakt dat nieuwkomers zich niet in het middelpunt voelen staan, maar wel het effect hebben dat de nieuwkomer zich indirect extra gesteund voelt.

Wat denk je? Wat voel je? : 55 emotiekaarten / [auteur] De Vreede, Adinda. - ISBN13 978-94-92525-25-3 - [Huizen] : Uitgeverij Pica, 2018. - 1 doos met handleiding, 55 kaarten.

Vindplaats docAtlas: WEL 2.1.2 watv

Wat voel je? Wat denk je? is een hulpmiddel voor begeleiders van kinderen, jongeren en volwassenen bij het benoemen en leren begrijpen van gevoelens. Ook het snappen, versterken, helen en loslaten van de gevoelens kunnen doelen zijn van het werken met de kaarten. Op de 55 kaarten wordt aan de voorzijde een prettig of onprettig gevoel uitgedrukt in één woord met daarboven een grote smiley. Op de achterkant vind je ook de smiley terug met het gevoel, maar deze keer met een gedachte erbij in een gedachtewolk als extra illustratie van het gevoel.

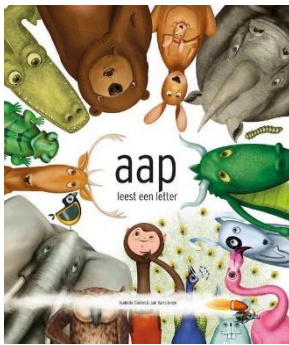
ZILL met AN voor leraren met nieuwkomers in de reguliere groep /
 [comp.] Loman, Jozefien ; [comp.] Verhoeven, Anne. - ISBN13
 9789463963435 – Brussel : Katholiek Onderwijs Vlaanderen, (2019). -
 139 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.2.2 zill

Naast onthaalleraren spelen reguliere leraren in het lager onderwijs een zeer belangrijke rol bij de opvang van anderstalige nieuwkomers. Zill met AN focust daarom vooral op het ondersteunen van leraren in het lager onderwijs bij de opvang van anderstalige nieuwkomers in de reguliere groep. Naast achtergrondinformatie vind je in de bundel tips, linken naar websites, bijlagen met bruikbare documenten en concrete voorbeelden.

2 Taalverwerving

2.1 Klanken en uitspraak

Aap leest een letter / Gielen, Isabelle; [ill.] Van Lierde, Jan. -
 Mechelen: Baeckens [Uitgegeven door/bij] , 2020 . - 1 v. (niet
 gepagineerd), lessuggesties , ill. - ISBN-13 978-90-5924-782-6
 [hardback].

Vindplaats docAtlas: TAAL 1.5.2 aap

Als specialist in beginnende geletterdheid weet Isabelle Gielen op welke manier je een kind het leren van letters het best kunt aanreiken. Het alfabet is daarbij niet het meest logische werkinstrument. Want de a van appel is niet dezelfde 'a' als de 'aa' die je hoort in avond, en de 'e' van emmer is niet dezelfde 'e' als de 'ee' die je hoort in egel. Daarom groeide het idee een letterboek te maken waarbij niet wordt uitgegaan van het alfabet, maar van de manier waarop kinderen leren lezen. De keuze van de klanken die aan bod komen is weloverwogen, net als de volgorde waarin ze aan bod komen. Dit boek begint daarom niet met de 'a', maar met de 'k' en de 'i'. Want het eerste woordje dat veel kinderen leren op school, is 'ik'. Dit boek sluit dus zeker aan bij de leesmethodes die op school gebruikt worden. Geschikt voor derde kleuterklas en eerste leerjaar. Met lessuggesties op de site van de uitgever.

Boer! / [auteur] Maes, Lennaert ; [auteur] Boone, Andries. –
 Wemmel : deRand vzw, 2018. - cd, 41 p. (lessuggesties). Met cd en
 lesmateriaal.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.9.3 boer

De cd en lessuggesties horen bij de voorstelling BOER! BOER! is een interactieve muzikale theatervoorstelling rond respect voor de natuur en voor elkaar. Tegelijk introduceert de voorstelling heel wat weetjes over het boerenleven. De cd kan even goed los van de voorstelling gebruikt worden. Door de liedjes komen kinderen op een leuke manier met het Nederlands in contact. Met de

opdrachten oefenen ze verder hun Nederlands. Op de bijbehorende site kan je de liedjes beluisteren en staan er nog meer opdrachten.

De ReisRus / [auteur] Maes, Lennaert ; [auteur] Bonski, Andrei. -Wommel: deRand vzw, 2016.

Losse onderdelen: cd + boekje met taalspelletjes, lesmateriaal
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.9.3 reis

De cd en lessuggesties horen bij de muziekvoorstelling de ReisRus. De ReisRus is een voorstelling vol liedjes over en uit de hele wereld en introduceert heel wat muziekinstrumenten bij kinderen. De cd kan even goed los van de voorstelling gebruikt worden. door de liedjes komen kinderen op een leuke manier met het Nederlands in contact. Met de opdrachten oefenen ze verder hun Nederlands.

Eerst zien dan klanken horen : een spel om auditieve synthese, rijmen, beginklank en klankdeletie te oefenen met visuele ondersteuning van letters en plaatjes / [auteur] Vissia, Marian. - Eerst zien dan leren. - 21 onderkaarten, 153 kleine kaartjes, kleurendobbelsteen, 2 p. handleiding
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.3 eers

Een spel voor het oefenen van fonemisch bewustzijn. Rijmen, auditieve synthese, beginklank, klankdeletie. Eerst zien dan klanken horen bestaat uit 21 onderkaarten en 153 kleine kaartjes (gelamineerd). De fonemische oefeningen worden visueel gemaakt. Het steeds weer horen en zien van de klanken in het woord, zal er toe leiden dat het kind de oefening beheerst. Zien en tegelijkertijd benoemen staat centraal.

Fonemisch bewustzijn : werkmap voor leerkrachten van groep 1 en 2 van de basisschool / [auteur] Huijbregts, Susanne; [auteur] Förner, Mariët. - ISBN13 978-90-6508-598-6 - Amersfoort: CPS onderwijsontwikkeling en advies, 2015. -235 p
Vindplaats docAtlas: TAAL 1.4.2 fone

Fonemisch bewustzijn staat voor 'het bewustzijn van klanken in woorden'. In de taal/leesmethoden voor groep 1-2 van de basisschool komt dit onderwerp nauwelijks aan de orde. Dit terwijl diverse onderzoeken hebben aangetoond dat fonemisch bewustzijn de grootste voorspeller is voor het al dan niet goed leren lezen in groep 3 / 1ste leerjaar. In deze werkmap vindt u uitgebreide achtergrondinformatie, een leerlijn, oefeningen, een overzicht van oefenwoorden, een aantal controletaken en de mogelijkheid om de vorderingen van de leerlingen ten aanzien van fonemisch bewustzijn bij te houden en te registreren.

Het dierenwoordenboek / [auteur, ill.] Prap, Lila. - ISBN 90-5579-594-1 - Rijswijk: De Vier Windstreken, 2006. - 36 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 1.12.1 dier

Niet alleen mensen spreken verschillende talen, ook dieren. Of misschien spreken die dieren wel dezelfde taal, maar klinken enkel de klanknabootsingen van al dat geblaf, gesnater en gezoem anders? In dit prentenboek staan verschillende dierengeluiden in meer dan 40 talen.

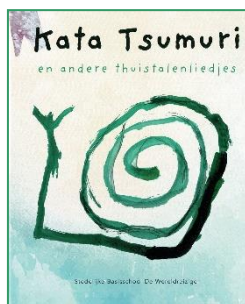
Het uitspraakkwartet / [auteur] Vanderheyden, Annick. - ISBN13 9789044136418 -Antwerpen: Garant, (2018).
Losse onderdelen: 68 kaartjes, 3 hl.-kaartjes, 1 kaartje bestelgeg
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 uits

De focus van dit kwartetspel ligt op de vocalen en de diftongen. Al spelend leren cursisten de korte klanken, lange klanken en de tweeklanken correct uitspreken, bovendien kunnen ze hun woordenschat nog uitbreiden. Dit spel is nuttig voor alle NT2-cursisten (Nederlands voor anderstaligen), jong en oud. Ook reeds gevorderde NT2-ers kunnen hun uitspraak, en verstaanbaarheid dus, verder verbeteren met dit spel.

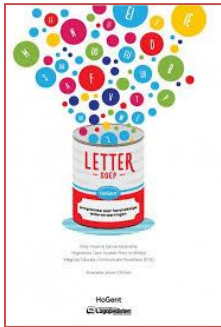
Ik zie ik zie : oefenen met klanken / [auteur] Nederkoorn, Anne. -ISBN13 978-90-821690-1-0 [hardback] - Amsterdam: Anzicht, 2017. - 64 p., ill.
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.9 ikzi

54 platen bij klanken van het Nederlands, om bij te vertellen, te luisteren, te schrijven, om spelletjes mee te doen en al doende te oefenen met klanken. Ruim 900 woorden voor zichtbare begrippen: dingen, dieren, mensen, acties en bijvoeglijke naamwoorden. Alfabetisch gerangschikt, om een plaat uit te kiezen of om een woord op te zoeken en te kunnen laten zien wat het betekent. Ik zie ik zie wil een ruggensteun zijn bij het leren lezen, spellen en praten. Het boek is te gebruiken op basaal niveau: vertellen wat je ziet, aanwijzen, benoemen, luisteren, herkennen. Of een stap verder: wat klinkt hetzelfde als? Welke verschillende klanken kan één letter hebben.

Kata Tsumuri en andere thuistalenliedjes / - [comp.] Stedelijke Basisschool De Wereldreiziger. - Stedelijke basisschool de Wereldreiziger, (2019). - veelv.gpag. + audio-cd.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.12.3 kata

Na maanden van oefenen, opnemen, tekenen, vormgeven, monteren en publiceren is de liedjesbundel van stedelijke basisschool de wereldreiziger af! Het resultaat is Katatsumuri, het thuistalenliedjesboek vol liedjes uit Japan, Hongarije, Roemenie en nog veel meer!

Lettersoep: programma voor hardnekkige letterverwarringen / [auteur] Hoste, Eddy; [auteur] Vandeveldde, Sabine; [ill.] Michiels, Jeroen. - ISBN13 9789491170195– Gent: Vlaamse Vereniging voor Logopedisten, 2015. - 284 p., ill.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.2 lett

'Lettersoep' is een werkboek voor letterverwarringen. Voor veel kinderen verloopt het automatiseren van grafeem-foneem en foneem-grafeemkoppelingen binnen het aanvankelijk lees- en schrijfproces niet zonder problemen. Dit werkboek gaat in op zowel visuele als auditieve letterverwarring van 13 paren: ei/ie; b/d; v/w; m/n; v/f; z/s; b/p; d/t; eu/ui; a/aa; o/oo; e/ee; u/uu.

Het boek bevat oefeningen met éénlettergrepig woordmateriaal op zowel woord-, zins- als tekstniveau. In de bijlage zijn illustraties en woordkaartjes opgenomen waarmee je extra oefenmateriaal kan maken.

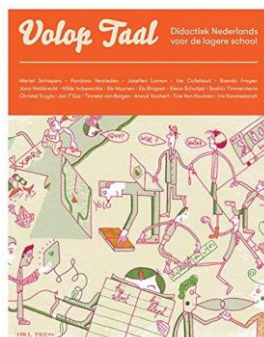

Luisteren is leren : 28 lessen in luistervaardigheid voor de onderbouw / [auteur] Nagtegaal, P.. - ISBN 90-74080-88-X- Leiden: Ajodakt, 2003. -87 p.

Vindplaats docAtlas TAAL 2.4.2 luis

28 kant-en-klare luisterlessen voor het eerste en tweede leerjaar. Deze lessenserie introduceert een even eenvoudige als effectieve werkvorm. Verschillende werkvormen zijn mogelijk: per 2, in groepjes of klassikaal. Een persoon leest de tekst of opdracht voor. De ander(en) luistert, maakt de meerkeuzevragen of voert de opdracht uit. Zo zijn deze lessen in luisteren ook goed voor de concentratie. Elke map omvat lees-, werk- en antwoordenbladen waarmee de leerlingen zelfstandig aan de slag kunnen. U kunt naar behoefte kopiëren. Aansprekende teksten, gevarieerde oefeningen (o.a. luistervragen, woordenrijen en roosterdictees) vergroten de vaardigheid in functioneel luisteren in hoge mate.

2.2 Taalverwerving

Volop taal : didactiek Nederlands voor de lagere school / Schiepers, Mariet. -Gent: Borgerhoff & Lamberigts [Uitgegeven door/bij] , 2020 . - 433 p. , ill. - ISBN-13 978-94-6393-197-7. Extra digitaal materiaal op online platform: <http://learning.owlpress.be/aanmelden>.

Vindplaats docAtlas: ro 6 volo

Veertien docenten van verschillende Vlaamse lerarenopleidingen en het Centrum voor Taal en Onderwijs (KU Leuven) sloegen de handen in elkaar om dit handboek taaldidactiek voor de lagere school te schrijven. "Volop Taal" bestaat uit 3 delen. Deel 1 vertaalt wetenschappelijke inzichten over hedendaags en taalkrchtig onderwijs in 7 didactische principes. Deel 2 toont die principes in praktijkverhalen en toepassingen in je eigen taalonderwijs. Alle aspecten van taalonderwijs komen aan bod: luisteren, spreken, lezen, schrijven, technisch lezen, spelling, woordenschat,

taalbeschouwing maar ook anderstalige nieuwkomers en breed evalueren. Deel 3 ten slotte voorziet kijkwijzers om kritisch te kijken naar je eigen lesvoorbereiding, aanpak en leermiddelen. De gebruikers van dit boek kunnen op een digitaal platform extra oefeningen en lesmateriaal raadplegen.

Met woorden in de weer. Praktijkboek voor het basisonderwijs / [auteur] van den Nulft, Dirkje; [auteur] Verhallen, Marianne. - ISBN13 978-90-469-0157-1 - Bussum: Coutinho, 2009. - 224 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.3.1 metw

De auteurs presenteren in *Met woorden in de weer* een nieuwe aanpak voor intensieve woordenschatuitbreiding in de klas. Een geïntegreerde aanpak waarbij het systematisch uitleggen en gebruiken van woorden als een rode draad loopt door alle vakken, klassen en leerjaren. Ook is het mogelijk om binnen een groep te differentiëren. In elke situatie, elke groep en elk vak kunnen leerkrachten en leerlingen enthousiast met woorden in de weer. Er worden talloze voorbeelden, werkbladen, stappenplannen, tips en handreikingen gegeven om daadwerkelijk aan de slag te gaan. Daardoor is *Met woorden in de weer* ook een heel praktische gids die (aankomende) leerkrachten de weg wijst naar een verbetering van het eigen woordenschatonderwijs.

Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs / [auteur] Kuiken, Folkert ; [auteur] Vermeer, Anne ; [auteur] Appel, Rene; [auteur] et al.. -ISBN 9789006955231 - derde druk - Zutphen: ThiemeMeulenhoff, 2016. -274 p
Vindplaats docAtlas: ro 2 nede

Het handboek *Nederlands als tweede taal in het basisonderwijs* geeft een logisch opgebouwd inzicht in het proces van tweedetaalverwerving: van mondelinge taalvaardigheid, taalaanbod en interactie, lezen en woordenschatontwikkeling tot schoolse vaardigheden, taaldoelen en toetsing.

Taalstoornissen bij meertalige kinderen. Diagnose en behandeling / [auteur] Julien, Manuela. - ISBN13 978-90-265-1836-2 - Amsterdam : Harcourt Book Publishers, 2019. - 182 p
Vindplaats docAtlas: ro 5 taal

Taalstoornissen bij meertalige kinderen geeft inleidende informatie over de achtergrond van immigranten, de samenstelling van de Nederlandse maatschappij en de normale meertalige taalontwikkeling. Manuela Julien beschrijft kenmerken van specifieke taalstoornissen en best practices die in Nederland en daarbuiten gangbaar zijn bij onderzoek en behandeling van de groep meertalige kinderen. Het boek biedt een eerste kennismaking voor diegenen die in hun werk te maken hebben met deze problematiek.

Zien is snappen : grip op lessen Nederlands voor anderstalige kinderen /
 [auteur] Coenen, Josee ; [auteur] Heijdenrijk, Marije. - ISBN13 978-94-6118-012-4 Vlissingen: Bazalt, 2010. - 192 p.
 Met cd-rom.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.7.2 zien

Praktisch uitgewerkte grammaticale leerlijn voor taalonderwijs in groep 1 t/m 4 met één of meer anderstalige leerlingen in de klas. Het doel is een handreiking te geven hoe de docent met eenvoudige middelen allerlei Nederlandse taalverschijnselen kan aanbieden. Aan de orde komen ondermeer het gebruik van lidwoorden, klanken en letters, zinsbouw, aanwijzende voornaamwoorden, samenstellingen, verbuigingen en vervoegingen. Het materiaal bestaat uit een boek en een cd-rom. Het bevat een toelichting voor de docent, vormen van aanbieding, oefenvormen en hulpmiddelen, zoals stickers, linten en gekleurde vellen. Veel materialen staan op de cd-rom, zodat ze op het digibord getoond of afgedrukt kunnen worden. 'Zien is snappen' kan ook worden ingezet als aanvulling op het programma voor mondeling Nederlands in de eerste opvang en de vervolgpvang in het reguliere onderwijs.

2.3 Methoden voor AN

De Taalkanjers Zorg: Taalmonsters 1-13 / Dauw, Ann; Gyselincx, Jasmina; Meganck, Ellen; et al.. - Mechelen: plantyn, 2018.:
 149,00 EUR (per map)
 Doelgroep: 7-12 jaar

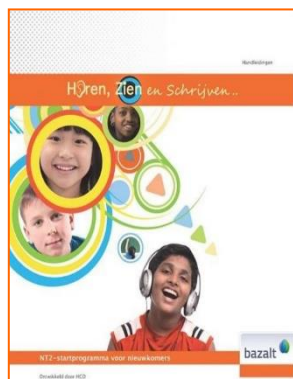
De Taalkanjers Schoolzorg vormen een methode-onafhankelijke taaloplossing. Deze 13-delige schoolzorgmappenreeks bevat de leerstof vanaf het eerste leerjaar t.e.m. het zesde leerjaar: alle minimumdoelen die leerlingen moeten verwerven om op het einde van de lagere school een getuigschrift te behalen. Deze mappenreeks is ideaal als remediëringmateriaal voor leerlingen die als extra ondersteuning even een stapje terug moeten zetten voor een bepaald vakonderdeel (Uitbreiding van de zorg). Uiteraard staat het opnieuw aansluiting vinden bij het klasaanbod hier centraal. Je kan selecteren uit de verschillende domeinen, om zo een individueel taaltraject op te stellen op maat van elk kind (IAC). De Taalkanjers Zorg bestaat uit 13 mappen. Deze zijn niet leerjaar- maar leerdoelgebonden. Je gaat als leerkracht binnen de mappen op zoek naar het materiaal dat qua niveau het best aansluit bij je leerling. De moeilijkheidsgraad wordt stapsgewijs verhoogd. De vaste structuur van de prikkelarme werkbladen helpt leerlingen zelfstandig te werken. Elke les begint met een onthoudkader, een doe-kader en inoefen- en toepassingsopdrachten. Map 1 werkt specifiek rond het aanvankelijk lezen. Hierin worden de deelvaardigheden geoefend die nodig zijn om te komen tot lezen. Er wordt extra aandacht besteed aan het oefenen van de foneem-grafeemkoppelingen, het lezen van letterclusters, MKM-woorden en visuele en auditieve verwarringen. Er is voor gekozen om binnen deze map alleen met leesletters te werken. Vanaf map 2 t.e.m. map 13 worden de minimumdoelen taal van de lagere school verder geoefend. Elke map bevat lessen uit de zes verschillende domeinen van taal: luisteren, spreken, lezen, schrijven, spelling en taalbeschouwing.

Doorheen de mappen blijven we het leesplezier bij kinderen motiveren. Het niveau wordt map per map opgebouwd. In map 2 en map 3 staan geen hoofdletters, omdat deze lessen gebruikt zullen worden voor leerlingen bij wie het leesniveau nog heel laag ligt. Vanaf map 4 staan er wel hoofdletters. Vanaf deze map worden de leesteksten en instructies ook iets moeilijker. De lessen zitten geordend per domein, maar het is niet de bedoeling om de lessen chronologisch te doorlopen. Je kiest als leerkracht zelf welke lessen op welk moment aan bod komen. Probeer indien mogelijk het lesonderwerp van het IAC of van de remediëring zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de leerstof die je op dat moment aan de klasgroep aanbiedt. Bij elke map zit een cd met luisterfragmenten waarop zowel de instructies als de concrete opdrachten staan.

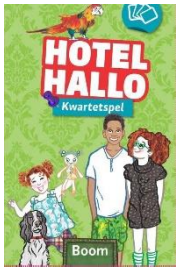
De taaltrap : Nederlands voor anderstalige kinderen / [auteur] Van der Toorn-Schutte, Jenny. - ISBN13 978-94-6105-249-0 - Amsterdam: Boom, 2014. - 207 p., 2 audio cd's
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.2.2 taal

De taaltrap kan ingezet worden om nieuwkomers vanaf 8 jaar de schooltaal aan te brengen, nodig om mee te kunnen. Het boek is ingedeeld in 2 niveaus, in het tweede deel worden dezelfde thema's herhaald maar met meer woorden en moeilijkere oefeningen dan in het eerste deel. Het boek bevat fotomateriaal en 2 audio-cd's waarop verhalen, woorden en teksten zijn ingesproken. Thema's die aan bod komen: alfabet, rekenen, tijd, geld, familie, kleding, wonen, voeding, gezondheid, dieren, beroepen, verkeer, het weer en de natuur

Horen, zien en schrijven: NT2-startprogramma voor kinderen die in het Nederlands niet aanspreekbaar zijn [handleiding] / [auteur] Mulder-de Vree, Edith. - ISBN13 9789461181572 - herziene uitgave - Rotterdam: Bazalt, 2013; Den Haag: HCO, 2013. -veelv. gepag.; handleiding, starttoets, startboekje met cd, uitspraakboekje met cd, 32 werkboekjes met cd, leerkrachten-cd-rom, spelmateriaal
Vindplaats docAtlas: TAAI 2.2.2 hore

Horen, Zien en Schrijven is een NT2-start-programma voor kinderen die in het Nederlands niet aanspreekbaar zijn. Leerlingen tussen 6 en 12 jaar kunnen grotendeels zelfstandig met het oefenmateriaal aan de slag. De grootste veranderingen van deze herziene uitgave op een rijtje. Verouderde woorden zijn vervangen door nieuwe termen. Er is een starttoets voor neveninstromers opgenomen, waarmee het aanvangsniveau van een leerling bepaald kan worden en dan vooral wat betreft schoolse kennis en vaardigheden. Er is een Startboekje ontwikkeld, om leerlingen vertrouwd te maken met de werkvormen. Hierna kunnen ze zelfstandiger werken in de werkboekjes. Om de uitspraak te oefenen, is er het boekje Zeg maar na! met bijbehorende cd. Ook zijn er (vanaf niveau 2) luisterwerkbladen gemaakt bij ieder werkboekje. De nieuwe leerkracht-cd-rom bevat veel aanvullend materiaal, zoals toetsbladen, quizen, kwartetten, certificaten, een voorbeeld-jaarrooster en alle praatplaten digitaal. Als school kan je ervoor kiezen het volledige programma webbased aan te kopen waarmee de kinderen via internet kunnen oefenen.

Hotel Hallo kwartetspel / -ISBN13 9789024407552 - Amsterdam: Boom, (2016). - 20 kwartetten = 80 kaarten + 1 kaart speluitleg.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.3 hote

Het Hotel Hallo kwartetspel helpt anderstalige kinderen bij het opbouwen van een Nederlandse woordenschat. De woorden die aan bod komen in het woordenschatpakket van Hotel Hallo worden met dit kwartet spelenderwijs ingeoeffend. Het kwartet kan ook los van de methode gebruikt worden.

Hotel Hallo tekstboek : Nederlandse woordenschat voor anderstalige kinderen / [auteur] Koelewijn, Kim. - ISBN13 978-90-8953-217-6 -

Amsterdam: Boom, 2014. - 207 p., il

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.2.2. hote

Hotel Hallo is een woordenschatpakket voor anderstalige kinderen van 5 tot 11 jaar. Het pakket bestaat uit dit tekstboek, een werkboek en een website. In de lessen staan Max en Mia, twee vrienden van 9 jaar, centraal.

Max en Mia zijn heel nieuwsgierige kinderen die samen met hun papegaai, kleine zusje en de gasten van het hotel grappige avonturen beleven. Thema's die aan bod komen: kennismaken, vragen stellen, lichaam/gezondheid, familie, school(taal), kleding, tijd, weer, eten en drinken. Het pakket is bruikbaar als woordenschatmethode maar kan ook gebruikt worden als extra materiaal naast andere lesmethodes. Geschikt voor kinderen vanaf eerste leerjaar.

Hotel Hallo werkboek : Nederlandse woordenschat voor anderstalige kinderen / [auteur] Koelewijn, Kim. - ISBN13 978-90-8953-218-3 -

Amsterdam : Boom, 2014. - 239 p., ill.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.2.2 hote

Hotel Hallo is een woordenschatpakket voor anderstalige kinderen van 5 tot 11 jaar. Het pakket bestaat uit een tekstboek, een werkboek en een website. In de lessen staan Max en Mia, twee vrienden van 9 jaar, centraal. Max en Mia zijn heel nieuwsgierige kinderen die samen met hun

papegaai, kleine zusje en de gasten van het hotel grappige avonturen beleven. Aan de hand van verhalen, liedjes en dialogen komen ongeveer duizend frequente woorden aan bod. Ook de belangrijkste taalhandelingen krijgen aandacht. Thema's die aan bod komen: kennismaken, vragen stellen, lichaam/gezondheid, familie, school(taal), kleding, tijd, weer, eten en drinken. Het pakket is bruikbaar als woordenschatmethode maar kan ook gebruikt worden als extra materiaal naast andere lesmethodes. Geschikt voor kinderen vanaf eerste leerjaar.

Matti en Mona / [auteur] Lannoo, Stefanie; [ill.] Théaude, Michaël. - ISBN13 978-90-486-1769-2 – Brugge : Die Keure, 2013. - handleiding 153 p., 90 woordkaarten, 157 verhaalplaten.

Vindplaats docAtlas: TAAI 2.2.2 matt

Matti en Mona is een methode Nederlands voor anderstalige nieuwkomers. De thema's zijn uitgewerkt op 2 niveau's zodat je zelf kan kiezen om het materiaal in te zetten in homogene groepen (niveau 1 en niveau 2 afzonderlijk) of in heterogene groepen (leerlingen van niveau 1 en niveau 2 samen). De aanpak is gebaseerd op de TPR-methode (Total Physical Response), waarbij kinderen een tweede taal leren door handelingen. De woordenschat wordt in 3 fasen aangebracht. De koffer van Matti en Mona bestaat uit een handleiding (met kopieerbare werkblaadjes voor de leerling), een cd-rom met alle verhalen en bijhorende oefeningen, 90 woordkaarten. Matti en Mona 1 helpt om de basiswoordenschat en schooltaal aan te brengen door thema's als kennismaken, de school, de klas, de kalender.

Matti en Mona: box 2 / [auteur] Lannoo, Stefanie ; [ill.] Théaude, Michaël. - ISBN13 9789048623808 - Brugge : Die Keure, 2015. - handleiding 254 p., 370 woordkaarten, 213 verhaalplaten.

370 woordkaarten (Blok 4 : 49+44+26+27 kaarten; Blok 5: 39+48+37 kaarten; Blok 6: 21+20+21 kaarten; Blok 7: 19+19 kaarten)

Vindplaats docAtlas: TAAI 2.2.2 maat

Matti en Mona is een methode Nederlands voor anderstalige nieuwkomers. De thema's zijn uitgewerkt op 2 niveau's zodat je zelf kan kiezen om het materiaal in te zetten in homogene groepen (niveau 1 en niveau 2 afzonderlijk) of in heterogene groepen (leerlingen van niveau 1 en niveau 2 samen). De aanpak is gebaseerd op de TPR-methode (Total Physical Response), waarbij kinderen een tweede taal leren door handelingen. De woordenschat wordt in 3 fasen aangebracht. De koffer van Matti en Mona bestaat uit een handleiding (met kopieerbare werkblaadjes voor de leerling), een cd-rom met alle verhalen en bijhorende oefeningen, 90 woordkaarten. Deze tweede box van Matti en Mona focust op woordenschat uit de leefwereld van de kinderen: het lichaam, kledij, gevoelens, familie, winkelen, eten en drinken, vervoer en ontspanning. Ook de feesten Sinterklaas en Kerstmis zijn opgenomen.

Nog meer Hotel Hallo tekstboek : Nederlandse woordenschat voor anderstalige kinderen / [auteur] Koelewijn, Kim. - ISBN13 978905875

Vindplaats docAtlas: TAAI 2.2.2 hote

De opzet van Nog meer Hotel Hallo is een aanvulling op het woordenschatpakket Hotel Hallo. Het is gericht op kinderen van 5-11 jaar die op beginnersniveau bezig zijn met het leren van Nederlands. De kinderen breiden met dit boek hun woordenschat verder uit aan de hand van verschillende motiverende oefenvormen en vrolijke thema's, zoals feest, dieren, gevoelens en sprookjes. Nog meer Hotel Hallo bevat naast verhalen, liedjes en oefeningen ook gedichten.

Nog meer Hotel Hallo werkboek: Nederlandse woordenschat voor anderstalige kinderen / [auteur] Koelewijn, Kim. - ISBN13 9789058758606 - Amsterdam: Boom, 2017. -115 p., ill
Vindplaats docAtlas: TAAI 2.2.2 hote

De opzet van Nog meer Hotel Hallo is een aanvulling op het woordenschatpakket Hotel Hallo. Het is gericht op kinderen van 5-11 jaar die op beginnersniveau bezig zijn met het leren van Nederlands. De kinderen breiden met dit boek hun woordenschat verder uit aan de hand van verschillende motiverende oefenvormen en vrolijke thema's, zoals feest, dieren, gevoelens en sprookjes. Nog meer Hotel Hallo bevat naast verhalen, liedjes en oefeningen ook gedichten.

NT2 praat mee! : leer-luisterboek Nederlands voor nieuwkomers. Rekenen /[auteur] Kortmann, Susanne. - ISBN13 978-94-6341-750-1 - Utrecht: Schoolsupport, 2019. - 80 p., ill.
Vindplaats docAtlas: TAAI 2.8.3 nt2p

Het leer-luisterboek NT2, praat mee! Rekenen is ontworpen voor nieuwkomers. Het is zowel inzetbaar in de klas als in een zorgklas. Volgende onderwerpen zijn opgenomen in het werkboek: de getallen tot honderd, de klok, de kalender, bewerkingen, geld, meten. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

NT2 praat mee!: Nederlands voor nieuwkomers 6+. Deel 1 / [auteur] Fischer, Doris; [auteur] Kellner, Christina. - ISBN13 9789463417464 [leer-luisterboek]; EAN 7436956519502 [woordenboek] ; EAN 7436956519519 [Werkmap] - Utrecht: Schoolsupport, 2019. - 80 p. (leer-luisterboek), 46 p.(woordenboek), veelv. gep. (werkbladenmap), ill.
Vindplaats docAtlas: TAAI 2.3.2 nt2p

NT2, praat mee! 6+ deel 1 is ontworpen voor jonge nieuwkomers. Het werkboek bestaat uit de volgende thema's: **de school, familie, de winkel, wonen, dieren, seizoenen**. In het leer-luisterboek vind je een overzicht van woorden en zinnen, de werkbladenmap bevat kopieerbladen met oefeningen. In het woordenboek staan afbeeldingen van de belangrijkste woorden uit elk thema. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

NT2 praat mee!: Nederlands voor nieuwkomers 6+. Deel 2 / [auteur] Fischer, Doris; [auteur] Kellner, Christina. -ISBN13 9789463417471 [leer-luisterboek]; EAN 7436956519533 [woordenboek] ; EAN 7436956519526 [werkbladenmap]- Utrecht: Schoolsupport, 2019. - 80 p. (leer-luisterboek), 46 p.(woordenboek), veelv. gep. (werkbladenmap), ill.
Vindplaats docAtlas: TAAI 2.3.2 nt2p

NT2, praat mee! 6+ deel 2 is ontworpen voor jonge nieuwkomers. Het werkboek bestaat uit de volgende thema's: de school, vrije tijd, mijn vrienden en ik, in de stad. Deel 2 bevat oefeningen voor grammatica, lezen, luisteren, spreken, schrijven, woordenschat. In het leer-luisterboek vind je een overzicht van woorden en zinnen, de werkbladenmap bevat kopieerbladen met oefeningen. In het woordenboek staan afbeeldingen van de belangrijkste

woorden uit elk thema. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

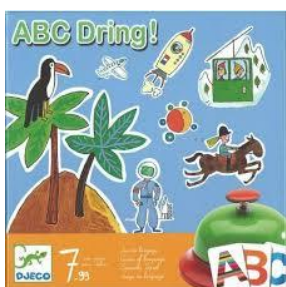
NT2 praat mee!: Nederlands voor nieuwkomers 11+. Deel 1 / [auteur] Fischer, Doris ; [auteur] Kellner, CHristina. - ISBN13 9789463417488 [leer-luisterboek] ; EAN 7436956519540 [woordenboek] - Utrecht : Schoolsupport, 2019. - 80 p. (leer-luisterboek), 46 p.(woordenboek), veelv. gep. (werkbladenmap), ill.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.3.2 nt2p

NT2, praat mee! 11+ deel 1 is ontworpen voor nieuwkomers. Het werkboek bestaat uit de volgende thema's: de school, vrije tijd, familie, eten en drinken, het lichaam, beroepen,, het huis, ... In het leer-luisterboek vind je een overzicht van woorden en zinnen, de werkbladenmap bevat kopieerbladen met oefeningen. In het woordenboek staan afbeeldingen van de belangrijkste woorden uit elk thema. Deel 1 bevat oefeningen voor grammatica, lezen, luisteren, spreken, schrijven, woordenschat. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

NT2 praat mee!: Nederlands voor nieuwkomers 11+. Deel 2 / [auteur] Fischer, Doris ; [auteur] Kellner, CHristina. - EAN 7436956519557 [werkbladenmap] ; EAN 7436956519540 [woordenboek] ; ISBN13 9789463417488 [leer-luisterboek] - Utrecht : Schoolsupport, 2019. - 80 p. (leer-luisterboek), 46 p.(woordenboek), veelv. gep. (werkbladenmap), ill.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.3.2 nt2p

NT2, praat mee! 11+ deel 2 is ontworpen voor nieuwkomers. Het werkboek bestaat uit de volgende thema's: de scho l, vrije tijd, familie, eten en drinken, het lichaam, beroepen,, het huis, ... In het leer-luisterboek vind je een overzicht van woorden en zinnen, de werkbladenmap bevat kopieerbladen met oefeningen. In het woordenboek staan afbeeldingen van de belangrijkste woorden uit elk thema. Deel 1 bevat oefeningen voor grammatica, lezen, luisteren, spreken, schrijven, woordenschat. Bij dit werkboek kan je de voorlezer gebruiken, een pen waarmee je woorden of zinnen kan opnemen en beluisteren. Leerlingen kunnen woorden zo vaak ze willen opnieuw beluisteren.

2.4 Spreken en woordenschat

ABC Dring! / [auteur] Estellon, Pascale. - EAN 3070900084841, Frankrijk : Djeco. - handleiding; 43 kaarten, 35 letterkaarten, 1 bel
Vindplaats in docAtlas: TAAL 5.6 abcd
Doelgroep: 5-18 jaar + volwassenen

Leuk woordenspel om op een speelse manier taal te ontwikkelen en stil te staan bij het alfabet. De eerste speler die de letter op de kaart

in verband brengt met een voorwerp op één van de open afbeeldingskaarten, benoemt dit en drukt op de bel. Doel: zoveel mogelijk kaarten verzamelen.

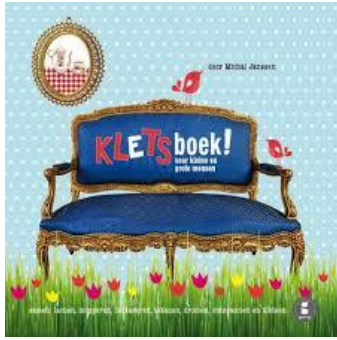
De Spraakwerval 10+: 50 sprankelende spreekopdrachten / [auteur] Pollet, Frank. - ISBN13 978- 94-90448-02-8 - EFD, 2009. - 94 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 3.4.3 spra

De Spraakwerval biedt kant-en-klaar materiaal voor de oefening van spreekvaardigheid. 50 uitgewerkte opdrachten met nuttige tips en interessante weetjes. De Spraakwerval besteedt aandacht aan expressie, sociale vaardigheden (zelfredzaamheid en assertiviteit), en vooral humor. De map heeft individuele en groepsopdrachten, voorbereide en geïmproviseerde opdrachten, werk van kortere en langere adem, en dat alles thematisch en systematisch gerangschikt. Opdrachten komen onder andere voort uit grappige krantenknipsels, dialogen, horoscopen en gedichten. Vanaf 10 jaar, maar ook uiterst geschikt voor de eerste graad secundair onderwijs.

Honderduit! Handreiking voor doelgericht en creatief werken aan mondelinge taalvaardigheid / Duerings, Jack; Bruggink, Marian; Van Druenen, Maud; Strating, Heleen. -Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands [Uitgegeven door/bij], 2019. -104 p. , ill.-ISBN-13 978 -90-77529-50-8.
Vindplaats in docAtlas: TAAL 2.4.1 hond & TAAL 1.4.1

In het boek Honderduit! presenteren de auteurs routines waarmee je als leerkracht doelgericht aan mondelinge vaardigheden kunt werken van groep 1 tot en met 8 in het (speciaal) basisonderwijs (2de kleuterklas tot 6de leerjaar). Dit routineboek is vergelijkbaar met het succesvolle Op Woordenjacht in zijn opbouw en praktische insteek. Een routine in Honderduit! is een verzameling van mogelijke activiteiten rondom de verschillende doelen in het mondelinge taaldomein. Door de werkvormen regelmatig in te zetten, krijgen ze voor leerkracht en leerlingen al snel het karakter van een routine. Bij de routine De luistervink bijvoorbeeld, waarvoor kinderen direct in de luisterstand staan, of Op verhaal komen, waarbij kinderen hun eigen authentieke verhaal mogen vertellen. Juist door het vluchtige karakter van het mondelinge domein is tijd voor reflectie van groot belang. De uitgebreid beschreven basisroutine Terug- en vooruitspoelen loopt daarom als een rode draad door alle routines in het boek. Hiermee leren kinderen - individueel, met de leerkracht of in een klein groepje - reflecteren op hun mondelinge taalgebruik en samen doelen te stellen voor de komende periode. Organizers en coöperatieve werkvormen worden in het boek als middel binnen de routines ingezet. Een organizer helpt kinderen bij het ordenen en structureren van nieuwe informatie of van hun eigen gedachten, ideeën of verhaal. Met coöperatieve werkvormen leren kinderen van en met elkaar. En niet te vergeten: de effectieve spreektijd van kinderen wordt erdoor vergroot.

Kletsboek! voor kleine en grote mensen / [auteur] Janssen, Michal. - ISBN13 9789081477932 - Amsterdam: Gezinnig, (2014). - 71 p.

Vindplaats docAtlas: Pa 8.1.1 klet

Dit doe-boek wil gesprekken tussen ouders en kinderen op gang brengen. Er is keuze uit een hele hoop verschillende opdrachten en vragen rond uiteenlopende thema's. Enkele voorbeelden: 'Met wie zou jij een dag willen ruilen?' 'Maak een vriendenmuur vol met jouw vrienden!' 'Samen lekker gek doen' enz.

Knipooig 2017 – 2018 / -ISBN13 9782804196950 [nr.1]; ISBN13 9782804196967 [nr.2]- Oostmalle: De Boeck, 2017.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.10.1 knip

Nederlandstalig tijdschrift voor anderstalige leerlingen in de hoogste klassen van het lager onderwijs of ouder. Bevat leuke taaloefeningen en taalspelletjes voor zowel jongeren als volwassenen. Tijdschrift gestart in 1988 en stopgezet in 2019.

Knipooig : het klassenganzenspel / [auteur] Wéry, Christophe. -Oostmalle: De Boeck, 2011. - (Knipooig;vol.).

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.4 knip

Schooltaalwoordenschat op een speelse manier. Uit Knipooig/ september 2011.

Mondeling Nederlands - nieuw – Luisterverhalen /

[auteur] van den Berg, Arie; [auteur] Dalhuisen, Maaïke; [auteur] Klomps, Saskia; [auteur] De Wit, Yolaine ; [ill.] Schoondorp, Rein. - ISBN13 978-90-5819-278-3 – Rotterdam : CED-groep, 2010. - ill..

Losse onderdelen: cd, 4 Strips

Vindplaats docAtlas:

Mondeling Nederlands nieuw biedt een compleet lesaanbod voor een jaar, met verhalen, betekenisvolle activiteiten en afwisselende werkvormen. Het accent ligt vooral op de verwerving van hoogfrequente basiswoorden en het stimuleren van de (beginnende) mondelinge interactie tussen de leerling en de leerkracht en tussen leerlingen onderling. Het pakket bevat 4 cursussen. Elke cursus staat op een cd-rom. Op elke cd-rom vindt u de algemene handleiding, moduleoverzichten, lesbeschrijvingen, werkbladen, verhaalplaten, woordenschatplaatjes, woordkaartjes en woordenlijsten. Ook is er een toets-cd-rom. Voor de visuele ondersteuning zijn er stripboekjes bijgeleverd met de verkleinde verhaalplaten.

Op woordenjacht : creatief en effectief werken aan

woordenschatuitbreiding / [auteur] Duerings, Jack; [auteur] Van der Linden, Barbara ; [auteur] Schuurs, Uriël. - ISBN13 978-90-441-2727-0 - 1 ed. - Antwerpen: Garant, 2011. - 132 p., ill.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.3.1 opwo

Dit boek biedt een handig overzicht van bestaande én nieuw ontwikkelde strategieën om aan woordenschatuitbreiding te doen in het basisonderwijs. Het geeft informatie over het werken met woordenschatroutines, grafische modellen en visualisaties en coöperatieve werkvormen. Een groot aantal praktische en inspirerende praktijkvoorbeelden wordt kort en krachtig uitgewerkt. Daarnaast is er aandacht voor de theoretische achtergronden van woordenschatonderwijs en is het boek te gebruiken als handleiding voor de implementatie op schoolniveau.

Pico-Piccolo leerspel. NT2-woordenschat. Thema: allerlei / - Arnhem: Optimumboek Educatieve Uitgeverij B.V..

Losse onderdelen: 16 kaarten + CD 1 PICCOLO spelbord.

Vindplaats docAtlas:

Met dit zelfcontroleerend spel kunnen anderstalige nieuwkomers zelfstandig de woordenschat rond een bepaald thema oefenen. Die woordenschat moet dan wel eerst in de les behandeld zijn.

Pimpampoen : set 1 / [auteur] de Witte, Kristien. ISBN13 9789048635825 - Brugge: die Keure, 2019. -ill.

Vindplaats docAtlas: TAAL 1.3.2 pimp

Pimpampoen is een pakket beeldwoordenboekjes om actief woordenschat te leren aan anderstalige kleuters. Voor de leerkracht is er een digitale tool met spelvormen om de woordenschat ook in de klas op speelse wijze in te oefenen.

Speel & oefen Nederlands / - Brussel: de Rand vzw, 2018. - handleiding (hard plastic), spelsuggesties (A4), 126 memorykaartjes.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.4 spee

Een doos vol stevige kaartjes met basiswoordenschat Nederlands om via het spel memory in te oefenen. Kleuren, cijfers en woorden uit de dagelijkse school- en speelomgeving.

Woord- en dramalessen voor kinderen / [auteur] Cornelis, Katrien. - ISBN13 978-2-509-01058- 2 - Brussel: Uitgeverij Politeia, 2011. - 354 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.9.2 woor

Dit is een bouw pakket voor de lessen woord/drama voor kinderen in het deeltijds kunstonderwijs dat ook geschikt is voor muzische vorming in de lagere school. Het lespakket is bestemd voor leerlingen van 6 tot 12 jaar. Woord- en dramalessen voor kinderen bevat een groot aanbod aan kant-en-klare oefeningen voor de lessen woord, aangevuld met tal van pedagogische tips. De oefeningen zijn allemaal uitgetoetst in woordlessen en hebben verschillende moeilijkheidsgraden.

2.5 Lezen en schrijven

Applaus voor jou! Handleiding theaterlezen voor leesbegeleiders/ [auteur] Knuttel, Elseline. - ISBN13 9789075689822 - Dordrecht: De Inktvis, 2015. -73 p

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.1 appl

Deze handleiding legt uit wat de begrippen theaterlezen en vloeiend lezen behelzen, hoe je theaterlezen organiseert, waaraan geschikte theaterleesteksten moeten voldoen en welke instructie passend is bij theaterlezen en vloeiend lezen. Het boek geeft een beschrijving van het pedagogische en didactische klimaat waarin theaterlezen en vloeiend lezen het beste gedijen. Applaus voor jou! is bedoeld voor leesbegeleiders, ofwel eenieder die zich als leerkracht, remedial teacher, intern begeleider, leesconsulent, logopedist of dyslexiespecialist met de begeleiding of behandeling van zwakke lezers bezighoudt.

Droom uit Afghanistan : het boompje met de gouden bladeren

[kamishibai] / [auteur] Zohra. - Sint Niklaas : OKAN Sint Niklaas, 2015. - 13 vertelplaten (A3) - (dromen uit... / leerlingen OKAN Sint Niklaas. - Sint Niklaas, 2015;vol.).

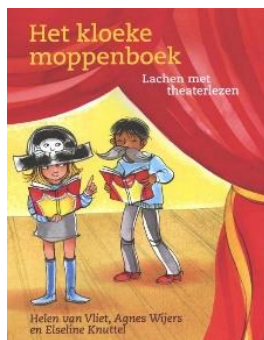
Vindplaats in docAtlas: Taal 6.2 droo

Dit verhaal is één van de zeven meertalige prentenboeken van OKAN Sint Niklaas. Het verhaal dat Zohra opschreef gaat over een boom met stekels die ervan droomt om gouden bladeren te hebben. Maar wanneer zijn droom uitkomt wordt hij leeggeplukt. Hij wenst elke dag iets anders, tot hij beseft dat hij liefst gewoon zichzelf wil zijn: een boom met stekels. Met deze vertelplaten kan het verhaal in een kamishibai of houten vertelkast verteld worden.

Feest voor Ilyas / Timouzar, Khadija; [ill.] Coebergh, Mijke. - [Ekeren] : Studio Sesam [Uitgegeven door/bij], 2017. - [24] p. , ill. - ISBN-13 978-94-92784-01-8.
Vindplaats docAtlas: TAAL 1.12.2 fees

Ilyas wordt 2 jaar. Papa bakt een taart. Mama en grote broer Selim hangen slingers op. De gasten zijn aangekomen. het is tijd om de kaarsjes uit te blazen. Maar.... Waar is de taart? Verhaaltje om te leren tellen, met vertaalde woordjes in het Arabisch, Frans, Turks, Pools, Sranantongo en Papiaments.

Het kloeke moppenboek: Lachen met theaterlezen / [ill.] van Vliet, Helen; [auteur] Wijers, Agnes ; [ill.] Knuttel, Elseline. - ISBN13 9789075689914 - [Dordrecht]: De Inktvis, 2019. - 127 p..
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.5 appl

Dit boek maakt deel uit van de reeks "Applaus voor jou! Theaterlezen". Het kloeke moppenboek, met meer dan 50 theaterleesmoppen! Dat wordt lachen!

Het land van de grote woordfabriek [kamishibai] / [auteur] De Lestrade, Agnès; [ill.] Docampo, Valeria. - ISBN13 978-90-5838-817-9 – Wielsbeke : De Eenhoorn, 2012. - 17 vertelplaten A3 formaat.
 Oorspronkelijke titel: La grande fabrique de mots.
Vindplaats in docAtlas: Taal 6.2 land

In het land van de grote woordfabriek kosten woorden handenvol geld. Mensen zijn er dan ook zuinig op. Arme mensen zoeken in vuilnisbakken naar weggegooiden woorden. Op sommige zonnige dagen dwarrelen er echter woorden door de lucht. Florian heeft er drie gevangen met zijn vliedernetje: kersenrood, pannenlapje, stoelendans. Drie woorden die hij tegen Siebelle wil zeggen. Rijke Oscar probeert haar in te palmen met een mond vol dure woorden. Wat zal Siebelle van Florians woorden vinden?

Het Schrijfpaleis. Motiverende schrijftaken voor de lagere school / [auteur] Geerts, Martien; [auteur] Timmermans, Saskia; [auteur] Van den Branden, Kris ; [auteur] et al.. - ISBN 90-75511-35-3 - Leuven: Steunpunt NT2, 2004. – 220 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.6.4 schr

'Het Schrijfpaleis' is flexibel te gebruiken naast elke taalmethode. Schrijftaken kunnen geïntegreerd worden in de taallessen, maar ook in lessen wereldoriëntatie of muzische vorming. 'Het Schrijfpaleis' bundelt 25 schrijftaken voor het eerste tot en met het zesde leerjaar. Het materiaal is ook geschikt voor groepen van een vergelijkbaar niveau in het buitengewoon onderwijs. De motiverende schrijftaken werden ontwikkeld in samenwerking met leerkrachten. De taken leiden de

leerlingen naar de eindtermen schrijven voor het basisonderwijs. De leerlingen schrijven brieven, instructies, verhalen, informatieve teksten, ... voor een echte lezer en met een duidelijk doel voor ogen. Naast 25 kant-en-klare schrijftaken vinden leerkrachten heel wat voorbeelden van leerlingproducten en concrete informatie over hoe ze leerlingen best kunnen ondersteunen tijdens en na het schrijven. Ook krijgen ze tips aangereikt over hoe ze in de klas en op school een schrijfrijk kimaat kunnen creëren, o.a. via de integratie van ICT en hoeken- en contractwerk. Volledig downloadbaar van de site van cteno.

Knip Knap Knuis / Mende, Liesbeth ; [ill.] Verhoeff, Nelleke. [Dordrecht]: De Inktvis [Uitgegeven door/bij] , 2018 . - 82 p.- (Applaus voor jou! / Knuttel, Eline. - Dordrecht, 2015; vol.) - ISBN-13 978-90-75689-90-7.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.5. appl

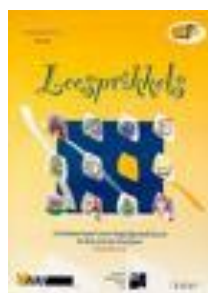
Dit boek maakt deel uit van de reeks "Applaus voor jou! Theaterlezen". In dit theaterleesboek staan allemaal sprookjes of stukjes uit sprookjes. Sommige staan zelfs helemaal op rijm! Heerlijk om samen van sprookjes te genieten en van samen lezen. In het boek werden ook enkele tips voor theaterlezen opgenomen.

Leer ze lezen : praktische inzichten uit onderzoek voor leraren basisonderwijs / Ros, Bea; [compil.] de Gloppe, Kees; [compil.] van Gelderen, Amos; [compil.] van Steensel, Roel. -Meppe: Ten Brink Uitgevers [Uitgegeven door/bij], 2021. -135 p. , ill.-ISBN-13 978-90-77866-63-4. Ook elektronisch beschikbaar.

Vindplaats in docAtlas: ro 6 leer

In Leer ze lezen, praktische inzichten uit onderzoek voor leraren basisonderwijs zijn 23 kernpublicaties uit de schatkamer van het internationale onderzoek bijeengebracht. Leer ze lezen bestrijkt het hele palet van ontluikende geletterdheid tot en met tekstbegrip en geeft uitsluitsel over het belang van onder meer leesmotivatie, leesstrategieën en thematisch leesonderwijs. Thema's die uitgebreid in Leer ze lezen aan bod komen, zijn onder andere voorlezen , technisch lezen, werken aan tekstbegrip, en digitaal lezen. Leraren geven bij de meeste hoofdstukken tips hoe zij deze wetenschappelijke inzichten toepassen in hun klaslokaal. Ieder hoofdstuk bevat bovendien een lijst take-aways, een tip voor een jeugdboek en een online dossier met verder lezen bronnen en een lijst met mooie (voor)leesboeken voor in de klas.

Leesprikkel. Lesmateriaal voor begrijpend lezen in het eerste leerjaar /(handleiding & werkbladen) / [auteur] Linsen, Barbara; [auteur] Timmermans, Saskia ; [auteur] Vandenbroucke, Mieke ; [auteur] et al.. - ISBN 90-441-1145-0 [handleiding] ; ISBN 90-441-1146-9 [werkbladen] – Antwerpen :Maklu, 2001. - 80 p. (werkbladen), 192 p. (handboek)
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.3 lees

Via dit eerste deel uit de reeks 'Lees(s)lang' krijgen de leerlingen interactieve en taakgerichte leeskansen: ze lossen raadsels op, voeren instructies uit, stellen stripverhalen samen, gaan op schattenjacht, ... 'Leesprikkels' bundelt 30 lessen voor begrijpend lezen in het eerste leerjaar. Het materiaal is ook geschikt voor groepen van een vergelijkbaar niveau in het buitengewoon onderwijs. Het bevat ook praktische tips voor leerkrachten die zelf soortgelijke activiteiten willen ontwikkelen. 'Leesprikkels' is naast elke leesmethode te gebruiken. Leerkrachten kunnen vrij kiezen wanneer ze een bepaalde activiteit aanbieden.

Lezen doe je overal. Handleiding. Een methode aanvankelijk lezen in het Nederlands voor allochtone neveninstromers / - [auteur] Het Projectbureau. - ISBN 90-276-8563-0 - Tilburg: Zwijsen, 1996.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.2 leze

12 leesboekjes te downloaden op

<https://www.lowan.nl/po/lesmateriaal/lezen-doe-je-overal-po/>

Methode aanvankelijk lezen voor anderstalige kinderen die nooit hebben leren lezen of die hebben leren lezen in een ander schrift. De cursus sluit aan bij 'Veilig leren lezen' maar kan ook apart gebruikt worden.

Lezen moet je doen : de methodiek / [auteur] de Wit, Trijntje. – Warnsveld : Educate, 2013. - 37 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.2 leze

In deze uitgave wordt de methodiek van "Lezen moet je dóén" uitgelegd. Lezen moet je doen werkt met klankgebaren. De klanken worden in een beweging omgezet waarmee in het gebaar al iets van het letterteken tastbaar wordt. Met het aanleren van de gebaren wordt het klankbewustzijn gewekt. Vanuit het pictolezen wordt er gewerkt aan het schriftbewustzijn. Aan dit pictolezen worden vervolgens de letters toegevoegd. De letters van het alfabet zijn samengesteld uit tien grondvormen. Door deze vormen te benoemen kan de leerling het gebaar en daarmee ook de klank van de letter oproepen.

Lezen over grenzen heen : een leestoets in 25 talen : handleiding / [auteur] Siemonsma, Marion; [auteur] Sparla, Annemieke. - [auteur] Het Projectbureau. - ISBN 90-75074-82-4 - Rotterdam: Partners Training & Innovatie, 1998. - 68 p
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.11. 1 leze

Toetsmateriaal om te testen of iemand gealfabetiseerd is. De handleiding bevat achtergrondinformatie over 25 verschillende talen, de uitspraak in het Nederlands en de vertaling van de leesteksten.

Lezen over grenzen heen : een leestoets in 25 talen : Leerlingmateriaal / [auteur] Siemonsma, Marion ; [auteur] Sparla, Annemieke. - [auteur] Het Projectbureau. - ISBN 90-75074-82-4 – Rotterdam : Partners Training & Innovatie, 1998. - 28 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.11.1 leze

In dit toetsboekje is van 25 talen het alfabet, een lijst met tekens en cijfers en een leestekst opgenomen.

Moelijke letters lezen : oefenbladen dyslexie / [auteur] Vleeschouwer, Betty. - ISBN13 978-90-334- 8947-1 - Leuven: acco, 2012. - 206 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.7 moei

Vanuit haar praktijk als logopediste schreef de auteur dit concreet werkboek. De werkblaadjes zetten kinderen met dyslexie op een leuke en afwisselende manier op weg naar automatisatie. Het richt zich tot logopedisten, remedial teachers en zorgcoördinatoren.

Rioolratten: begrijpend lezen / Vermant, Lies. - [compil.] Level21. - Kontich: Level 21 [Uitgegeven door/bij] , 2020.

Vindplaats in docAtlas: TAAL 3.5.3 rioo

Educatief spelmateriaal rond begrijpend lezen. Gestuurd a.d.h.v. vragen. Informatie uit tekst halen (kassaticket, factuur, identiteitskaart, bankkaart, reclamefolder, verpakking, e.a.). Geschikt voor alle leeftijden, OKAN, volwassenen, anderstaligen.

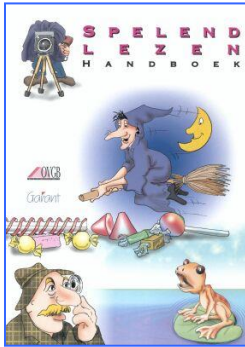

Schrijvend de wereld verkennen : van methodisch naar thematisch werken / Zaat, Mirjam. - Amsterdam: Stichting Taalvorming [Uitgegeven door/bij] ,2021. -50 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.6.1 schr

Met begeleiding van Taalvorming is er op basisschool De Es in Hellendoorn een onderwijsmodel ontstaan dat andere scholen kan inspireren.

De leerkrachten zijn er architecten van hun onderwijs. In een aantal jaar maakten zij de overgang van het werken met taal- en zaakvakmethodes naar thematisch werken. Taalrondes vormen daarbij de basis van het taalonderwijs. Leerkrachten van De Es schetsen samen met Willemijn Vernout van Taalvorming in de brochure een beeld van het proces en het resultaat: een school die bruist van plezier in taal en plezier in leren.

Spelelend lezen. Lesmateriaal voor begrijpend lezen in het eerste leerjaar / Leuven: Garant [Uitgegeven door/bij] , 2000. - 135 p.

(handboek), veelv. gepag. (werkbladen), spelbord - (leesslang; vol. 2) - ISBN (volume) 978-90-441-1009-8 [handboek]; ISBN (volume) 978-90-441-1033-3 [werkbladen].

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.3 lees

Dit pakket bevat 18 uitgewerkte lessen, die het best gebruikt kunnen worden in het tweede en derde trimester van het eerste leerjaar en bij het begin van het tweede leerjaar. De volgorde van de lesschema's is willekeurig. Ze verschillen wel in moeilijkheidsgraad. Doel is de kinderen vlot en correct technisch te leren lezen, maar ook om van in het begin aandacht te besteden aan begrijpend lezen en het leesplezier en de leesmotivatie te bevorderen. Met spelbord en werkbladen.

Taal en teken : technisch lezen bij nieuwkomers / [auteur] Bakker, Yde. -HCO, 2016. - 32 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.11.2

Deze brochure is bedoeld als hulpmiddel voor leerkrachten in basisscholen die de beginsituatie van anderstalige nieuwkomers in kaart willen brengen en een leerlijn voor technisch lezen willen uitzetten. Het bevat een leestoets in 12 talen.

Verkeerd verbonden / [auteur] Bon, Annemarie; [ill.] Heuvel, Eric. - ISBN13 978-90-75689-84-6 - [Dordrecht] : De Inktvis, 2014. - 112 p.

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.5.1 appl

Dit boek maakt deel uit van de reeks "Applaus voor jou! Theaterlezen". In dit boek zijn verschillende telefoongesprekken als verhaal in dialoogvorm neergeschreven, om samen hardop te lezen. In het boek werden ook enkele tips voor theaterlezen opgenomen

Waarom er allerlei kleuren kinderen zijn: een verhaal uit Ghana / Walbers, Joeri. - Sint-Niklaas : OKAN Sint Niklaas

[Uitgegeven door/bij] , 2017 . - 24 p. - (Verhalen uit alle windhoeken. - -; vol.).

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.12.2 verh

Dit verhaal is één van de zeven meertalige prentenboeken van OKAN Sint Niklaas. Dit scheppingsverhaal uit Ghana vertelt waarom er mensen in verschillende kleuren op aarde zijn. Het

verhaal werd in twee talen opgeschreven: Twi en Nederlands.

Waarom er allerlei kleuren kinderen zijn. Een verhaal uit Ghana [kamishibai] / [ill.]

Walbers, Joeri. - Sint-Niklaas : OKAN Sint Niklaas [Uitgegeven door/bij] , 2017. - 11 vertelplaten (A3)- (Verhalen uit alle windhoeken. - -; vol.).

Vindplaats docAtlas: TAAL 6.2 verh

Deze vertelplaten sluiten aan bij de meertalige prentenboeken van OKAN Sint Niklaas. Dit scheppingsverhaal uit Ghana vertelt waarom er mensen in verschillende kleuren op aarde zijn.

Zeggen wat je ziet ... en dat begrijpen / [auteur] de Wit, Trijntje. –

Warnsveld : Educate, 2014. - 219 p.

Vindplaats docAtlas TAAL 2.5.2 leze

Deze map bevat een complete leergang pictolezen. Elke les begint met aandacht voor woord en begrip. Daarna wordt de nieuwe picto zo uitgelegd dat de docent meteen weet hoe hij de leerstof brengen zal. In de leergang wordt op strategische momenten de relatie aangegeven met Kijken en Kiezen en de Pictoschrijver. Met een groot aantal nieuwe picto's en met voorbeelden van pictoverhalen die met de pictoschrijver zijn gemaakt. Dit werkboek is de voorloper op Lezen wat je kunt, maar is ook bruikbaar op voorloper bij andere leesmethodes. Het doel is de leerlingen schriftbewust maken en te leren de juiste leesrichting te volgen.

3 Werkvormen

3.1 Speel- en leermateriaal

5 minuten spelletjes : 5 minuten taal:- [auteur] Bazalt. – Helmond:

OMJS, 2015. - 40 spelkaarten, 3 handleidingkaarten.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.1 min

Doelgroep: 5-18 jaar + volwassenen

De 40 kaarten bieden elk een korte activiteit om verschillende taalvaardigheden te herhalen en in te oefenen. De activiteiten vormen een mix van bewegen, nadenken en samenwerken. Daardoor leren leerlingen spelenderwijs taal. Het interactief leren biedt een hoge betrokkenheid van leerlingen en vormt een stimulans voor de taalontwikkeling. Geschikt voor alle leeftijden!

Actief met taal : didactische werkvormen voor het talenonderwijs /

[auteur] De Coole, Dieuwke ; [auteur] Valk, Anja. - ISBN13 9789046904398-

1 ed. - Bussum: Coutinho, 2015. - 179 p

Opmerking: Op de bijhorende website kan je bijkomend materiaal voor studenten downloaden.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.1 acti

In Actief met taal bieden de auteurs ruim zestig verschillende werkvormen aan die als inspiratiebron voor de (aspirant) taaldocent kunnen dienen. De werkvormen zijn gegroepeerd en voorzien van labels die de vaardigheid, het taalniveau waarop je de werkvorm

kunt gebruiken, en de groeperingsvorm aanduiden, zodat een geschikte werkvorm gemakkelijk te vinden is. Ook worden variatiemogelijkheden en didactische tips gegeven.

Actief met taal in de zaakvakken : didactische werkvormen voor het basisonderwijs / [auteur] Valk, Anja ; [auteur] Baalman, Martijn; [auteur] Van der Laan, Mariken; [auteur] Olijhoek, Vita. - ISBN13 978-90-469-0450-3 [paperback] - Bussum: Uitgeverij Coutinho, 2016. - 159 p.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.8.1 acti

Er is een grote groep leerlingen die het lastig vindt om de zaakvaklessen te volgen omdat de taal die je als leerkracht gebruikt én die in de zaakvakmethodes staat, te moeilijk is. Voor deze leerlingen vormt taal een barrière om zich de inhoud van de zaakvakken eigen te maken. Daarom werken leerkrachten op veel basisscholen aan taalontwikkelen vakonderwijs. In Actief met taal in de zaakvakken wordt de vertaalslag gemaakt van theorie naar de praktische toepassing. In het boek staan laagdrempelige werkvormen voor de zaakvakken die helpen om de gebruikte taal toegankelijk te maken. Actief met taal in de zaakvakken koppelt op zeer praktische wijze vier kerndomeinen uit de Kennisbasis Nederlandse taal aan de zaakvakken. Mondelinge taalvaardigheid, Woordenschat, Begrijpend lezen en Stellen hebben elk een hoofdstuk gekregen, met een korte omschrijving van de hoofdpunten en diverse praktische werkvormen. In totaal biedt het boek 65 van die werkvormen: activiteiten die met weinig voorbereiding ingezet kunnen worden bij bestaande teksten uit de leermethodes.

Doe maar taal : 1001 dynamische lesideeën voor alle taalniveaus / [auteur] Verhoeven, Koen. - ISBN13 978-94-6379-224-0 [paperback]- Leuven: Acco, 2019. - 239 p. (boek), 88 p. (kopieerbladen), ill.
Vaste onderdelen: boek, kopieerbladen.
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.1 doem

Ben je op zoek naar dynamische, communicatieve en interactieve (coöperatieve) werkvormen? Wil je meer differentiëren in je les? Zoek je nieuwe ideeën voor woordenschatverwerving of een andere manier om de luister- of lees oefeningen aan te pakken? Wil je ludieke lesideeën opdoen en oefeningen in een ander jasje steken? Doe maar taal biedt een schat aan inspiratie. Het boek is opgebouwd uit vijf delen: spreken, schrijven, luisteren, lezen en spelvormen. Elk deel begint met vijf-minutenactiviteiten, die je instant kan gebruiken om een gaatje in je les op te vullen. Vervolgens krijg je tal van andere leuke ideeën die wat langer duren en waarvoor je soms extra materiaal nodig hebt. De ideeën zijn (meestal) gerangschikt van minder naar meer voorbereiding. Uitgewerkt voorbereidingsmateriaal en extra ideeën vind je op: www.acco.be/Doemaartaal.

Het originele babbelspel : oefen spelenderwijs je sociale vaardigheden / [auteur] Baert nv. Ternat: Baert NV, 2014. -handleiding, spelbord in 6 delen, dobbelsteen, 8 pionnen, 8 x 6 beloningsringen, 6 x 30 opdrachtkaarten, 15 pestkopkaarten.

Vindplaats in docAtlas: Wel 2.1.4 babb

Doelgroep: 7 – 16 jaar

Met deze heruitgave van het originele babbelspel kunnen een aantal sociale vaardigheden op een speelse manier geoefend worden. Er zijn zes verschillende soorten opdrachten. Thema's die door de zes rubrieken heen aan bod komen zijn: beleefdheid, assertiviteit, goede manieren, inlevingsvermogen, taalontwikkeling, weerbaarheid, respect voor anderen, sociale media, cyberpesten, computergames, omgaan met kinderen met een beperking, andere godsdiensten, samengestelde gezinnen. Het spelbord is tweezijdig. Het 'prikkelarme' spelbord helpt kinderen met ASS, verstandelijke beperking of concentratiestoornis om zich op de inhoud van het spel toe te leggen. Het spel is bedoeld voor kinderen van 7 tot 15 jaar en kan best worden gespeeld onder begeleiding in kleine groepjes, met de hele klas of één op één. De duur kan je zelf bepalen.

Honderd nieuwe taalspelen. voor kinderen van 4-14 jaar / [auteur]

Rooyackers, Paul; [ill.] de Groot, Stefan. - ISBN13 978-90-8840-023-0 - Mechelen: Panta Rhei, 2009. - 112 p.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.1 hond

Doelgroep: 3 - 18 jaar

In dit boek zijn opnieuw honderd taalspelletjes gebundeld. Door middel van onder meer schrijf-, dicht- en woordspelen ontwikkelen kinderen meer taalgevoel en creativiteit. De auteur geeft per spel aan voor welke leeftijden het spel geschikt is, hoe lang het duurt en of er extra materiaal nodig is. Het gros van de taalspelen is origineel, leuk en gemakkelijk uit te voeren met behulp van pen en papier. Een ideaal boekje als hulpmiddel bij taallessen voor Nederlandstalige en anderstalige kinderen. Voorzien van een literatuurlijst. Voor gebruik in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs of bij jeugdwerk met kinderen van 4 tot 14 jaar.

Junior Alias : woord- en beeldspel/ Tactic. - handleiding, spelbord, zandloper, 6 pionnen, 300 kaarten met afbeeldingen en woorden.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.4 alia

Doelgroep: vanaf 5 jaar

'Alias junior' wordt in meerdere ploegen gespeeld van minstens 2 spelers vanaf 5 jaar. Iemand van de groep probeert zo snel en duidelijk mogelijk de figuren op zijn kaarten te beschrijven, de andere leden van zijn ploeg trachten ze te raden. Deze doos bevat 300 kaarten, elk met één woord en bijpassende tekening. De illustraties zijn helder en duidelijk. Het gaat bijna uitsluitend om zelfstandige naamwoorden.

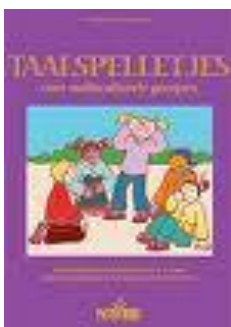
Kletsdobbelstenen: 25 dobbelstenen met alledaagse thema's /
 www.onderwijsmaakjesamen.nl. –
 12 kaarten en 25 dobbelstenen.
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.7 klet

Kletsdobbelstenen stellen leerlingen van groep 1 t/m 8, in staat om met elkaar op speelse wijze woorden te leren en vaardigheid in zinsbouw te ontwikkelen. Het spel bestaat uit 25 dobbelstenen met daarbij kaartjes waarop kletssuggesties (spelopdrachten) staan beschreven. Elke dobbelsteen vertegenwoordigt een categorie waarbij iedere zijde van de dobbelsteen een pictogram binnen deze categorie bevat. Er is een grote diversiteit aan onderwerpen, zodat kinderen van verschillende groepen altijd op hun eigen niveau kunnen kletsen.

Kletskous! Verhalen vertellen en spelen met de stem / Konstanz : Trialogo, 2014. - handleiding (in 17 talen), linnen kletskouszakje, 30 houten rode stenen, grote dobbelsteen, kleine dobbelsteen met ogen, 33 speelkaarten.
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.7 klet
 Doelgroep: 5 – 10 jaar

Een compact spel om te leren hoe je verhalen vertelt. Dit spel is te gebruiken bij kinderen met zinsbouwproblemen of kinderen die moeite hebben met het vertellen van verhalen. Daarnaast is het ook goed in te zetten bij kinderen die stotteren en stemproblemen hebben. Wie vertelt het meest bij de grappige afbeeldingen? Hoe meer je vertelt, hoe meer winstenen je verdient! Met behulp van de dobbelsteen, kunnen verschillende stem- en spraakvariaties worden geoefend. Op de dobbelsteen staat een beer (lage stem), een muis (hoge stem), een raket (hoog spreektempo), een slak (laag spreektempo), een leeuw (harde stem), een fluistermond (zachte stem). De spelregels zijn vertaald in 17 talen, het spel is daarom geschikt als uitleenspel voor ouders met een andere moedertaal.

Taalspelletjes voor multiculturele groepen : 100 spelletjes voor kinderen van 4 - 8 jaar om de vaardigheden in het spreken te bevorderen / [auteur] Delitz, Gunhild ; [auteur] Prossowsky, Petra. - ISBN 90-76771-78-2 – Katwijk - Panta Rhei, 2006. - 109 p.
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.1 taal
 Doelgroep: 3 – 8 jaar

Een leuke verzameling eenvoudige en praktische spelletjes voor docenten die met jonge kinderen werken in groepen met verschillende nationaliteiten. De spelletjes zijn gericht op het leren formuleren van volledige zinnen in het Nederlands. Deze spelletjes combineren beweging, waarneming, denken en voelen. Elk spel wordt stap voor stap beschreven. Met talrijke werkbladen met illustraties die gekopieerd en uitgeknipt moeten worden.

Verhalendobbelstenen / www.learningresources.com,

Losse onderdelen: handleiding, 6 dobbelstenen.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.7 verh

Doelgroep: 5 – 12 jaar

2 blauwe dobbelstenen met gezichten en 2 groene en 2 oranje dobbelstenen met afbeeldingen van eenvoudige begrippen, b.v. huis, bomen, cadeau enz. De 6 gekleurde dobbelstenen van zachte kunststof nodigen uit om te vertellen of korte verhalen te schrijven. Vanaf 6 jaar.

Vraag maar / Oorspronkelijke titel: Frag mich / [auteur] Damm, Antje. - ISBN 90-5637-550-4 –Rotterdam : Lemniscaat, 2003 ; Frankfurt am Main : Moritz Verlag, 2002. – 221 p.

Vindplaats docAtlas: WEL 2.5.2 vraag

Vraag maar bevat meer dan honderd vragen, elk vergezeld van een afbeelding. Het is een verrassend ontdekboek vol vrolijke en speelse illustraties voor kinderen en ouders om samen te bekijken, over te fantaseren en filosoferen. De vragen zijn soms een beetje vreemd, soms provocerend, soms mooi, maar altijd zijn ze prikkelend.

Warrige woorden: eerste lezertjes / Cammans, Isabel; Duysters, Mieke. Mechelen: Plantyn [Uitgegeven door/bij], 2011 . - 84 kwartetkaarten, 2 kaarten met spelregels, controle-envelop - ISBN-13 978-90-301-3157-1.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 warr

hele woord te lezen (plakken).

Met 'Warrige Woorden eerste lezertjesspel' kunnen kinderen vanaf het eerste leerjaar het leren lezen oefenen. Bedoeling is het woord te spellen (hakken) en daarna het

Warrige woorden: spelling / Hoofdtitel :

ondertitel: **Thuisbasis / Mechelen: Plantyn [Uitgegeven door/bij] , 2009 . - 1 doos (76 speelkaarten, 2 kaarten spelregels, 1 magische enveloppe) - (Thuisbasis. - Mechelen; vol. 2009: 6) - ISBN-13 978-90-301-2845-8.**

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 warr

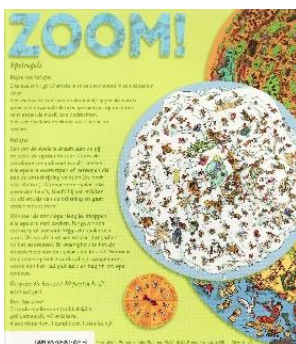
Met Warrige Woorden spelling kunnen kinderen vanaf het tweede leerjaar de basisregels inoefenen. Warrige Woorden spelling focust op volgende moeilijkheden: au / ou, ei / ij, b / p, d / t, g / ch. De oplossing kan steeds worden gecontroleerd in de magische enveloppe.

Warrige woorden : werkwoordspelling / Hoofdtitel : ondertitel: **Thuisbasis /** Mechelen: Plantyn [Uitgegeven door/bij] , 2009. -1 doos (76 speelkaarten, 2 kaarten spelregels, 1 magische enveloppe) - (Thuisbasis. - Mechelen; vol. 2009: 5) - ISBN-13 978-90-301-2846-5. *Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 warr*

Warrige Woorden Werkwoordspelling richt zich op kinderen vanaf het derde leerjaar en traint het correct schrijven van werkwoordvervoegingen. Bovenaan elk kaartje staat de infinitief of noemvorm van het werkwoord met daaronder de zin waarin het moet gebruikt worden. Wanneer de kaart in de magische enveloppe wordt gestopt, verschijnt het juiste antwoord.

Zoom! Ik zie, ik zie wat jij niet ziet/ - ISBN13 978-90-301-2541-9
Mechelen: Wolters Plantyn, 2007.

Losse onderdelen: 3 ronde spelborden (dubbelzijdig geïllustreerd), 40 stickers, 4 scorekaarten, 1 zandloper, 1 draaischijf.

Vindplaats in docAtlas: taal 5.3 zoom

Doelgroep: 3 – 12 jaar

Zoek zo snel je kunt zoveel mogelijk voorwerpen en personen die aan de omschrijving op het rad voldoen en duid wat je vindt aan met de stickers van jouw kleur. Er zijn 24 verschillende zoekopdrachten over 6 thema's: in de sneeuw, op het strand, het bos, het heelal, de onderwaterwereld en dieren in Afrika. Dit spel voor kinderen vanaf 4 jaar stimuleert de visuele waarneming, bevordert het gericht zoeken en oefent het samen spelen.

3.2 Beeldmateriaal

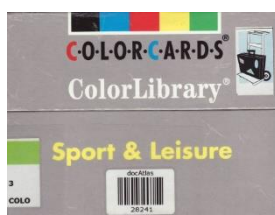
Colorcards. Voeding / [Eindredacteur] Harrison, Vanessa.

Winslow,Buckingham : Winslow Press, 1990. - (Colorcards;vol.) - ISBN 0-86388-088-6.

Losse onderdelen: 96 fotokaarten, 6 rubriekkaarten, handleiding.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 colo

De 96 fotokaarten laten allemaal voedselproducten zien. Er zijn zes duidelijke categorieën: fruit, groenten, basisproducten, klaargemaakt voedsel, drank en hapjes.

Colorcards. Sport en ontspanning = Sport & leisure / Harrison,

Vanessa. - Buckingham : Winslow Press, 1992. - (ColorLibrary;vol.) - ISBN 0-86388-108-4 Losse onderdelen: 96 kaarten

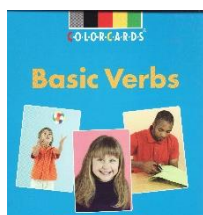
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 colo

Deze reeks colorcards gaat over sport en vrije tijd. Er zijn zes categorieën: avontuurlijke sporten, teamsporten, individuele sporten, hobby's, vrije tijd, ontspanning.

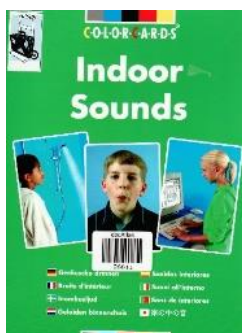
Colorcards. Prepositions = ruimtelijke verhoudingen / Winslow, Buckingham : Winslow Press. - 48 p. - (Colorcards;vol.)
Begeleidend materiaal: handleidingsblad
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 colo

48 kleurenfoto's stellen diverse ruimtelijke verhoudingen voor. Zo kunnen de voorzetsels (in, op, onder, over, achter, door, naast, tussen) geoefend worden.

Colorcards. Basic Verbs. Basiswerkwoorden / Harrison, Vanessa. Bicester, UK : Speechmark Publishing, 2003. - (Colorcards;vol.) - ISBN 0-86388-476-8
Losse onderdelen: 48 kleurenfoto's, handleiding
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 colo

48 kaarten met veel voorkomende en gemakkelijk herkenbare werkwoorden zoals dragen, lezen, dansen, eten, springen, lopen, slapen...

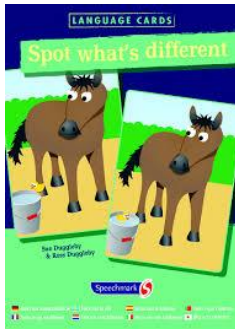
Colorcards. Indoor sounds = Geluiden binnenshuis / 2004. - (Colorcards;vol.) - ISBN 0-86388-520-9 .
Losse onderdelen: 40 foto's, handleiding, cd
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 colo

'Geluiden binnenshuis' is een serie van veertig verschillende geluiden op cd met veertig bijbehorende afbeeldingen. De geluiden zijn in vier groepen van tien verdeeld: mensen, alledaagse geluiden, bezigheden en plezier.

Bingo : Geluiden van gevoelens / Valencia: Interdidak S.I.; Ternat : Baert. -12 fotokaarten met rode rand, 12 fotokaarten met blauwe rand, 50 rode fiches, 1 MP3 CD, gebruiksaanwijzing (2 p.), instructieblad CD.
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.4 bingo

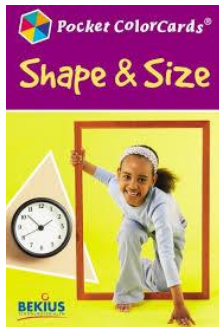
Een associatiespel om basisgevoelens te onderscheiden volgens het traditionele bingospel, geschikt voor kinderen vanaf 3 jaar. De eerste 12 tracks op de cd bevatten één enkel geluid om met de gevoelens afzonderlijk aan het werk te gaan. Bij elk geluid hoort een foto (met rode rand). De kinderen leggen het verband tussen het geluid en de foto en leren het gevoel verwoorden. De 12 andere tracks op de cd bevatten elk de 12 geluiden van gevoelens in willekeurige volgorde. Samen met de fotokaarten met blauwe rand kan hiermee geluidenbingo worden gespeeld. De gebruiksaanwijzing bevat enkele suggesties voor aanvullende activiteiten.

Language Cards. Spot what's different / [auteur] Duggleby, Sue; [auteur] Duggleby, Ross. Milton Keynes: Speechmark Publishing, 2009. -48 fotokaarten, handleiding.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 lang

24 paar foto's, 6 voor elk van de vier niveau's, met 1 tot 4 verschillen.

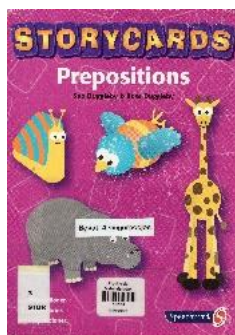

Pocket Colorcards. Shape & Size / [redacteur] Harrison, Vanessa. Bicester : Speechmark Publishing, 2001.

Losse onderdelen: 36 kaarten, 4 instructiekaarten.

Vindplaats in docAtlas: Taal 5.2 pock

Versillen in vorm en grootte worden op een eenvoudige maar duidelijke wijze getoond. De set omvat 36 fotokaarten en 4 instructiekaarten.

Storycards. Prepositions / [auteur] Duggleby, Sue; [auteur] Duggleby, Ross. - ISBN 0-86388-353- 2- Oxon Speechmark Publishing Ltd., 2003.

Losse onderdelen: 48 kaarten, handleiding, 4 vingerpopjes.

Vindplaats Antwerpen: Taal 5.2 stor

Deze doos bevat 48 kaarten. Vier verhaaltjes worden verteld aan de hand van 12 gekleurde kaarten en 4 vingerpopjes die de hoofdfiguren voorstellen. Op de achterzijde van elke kaart staat een tekening die kan gefotokopieerd worden en later door de kinderen ingekleurd. De verhaaltjes in deze doos zijn hoofdzakelijk bedoeld om de voorzetsels aan te brengen en in te oefenen. De tekst van de verhaaltjes en suggesties om met de kaarten te werken vindt men in het bijhorende boekje.

4 Structuur en grammatica

Bildkarten zur Sprachförderung : Adjektive : Steigerungen = Bijvoeglijke naamwoorden : vergrotende trap / [ill.] Boretzki, Anja.

- ISBN13 978-3-8346-0714-0 Mülheim an der Ruhr : Verlag an der Ruhr, 2010. - 32 kaarten, handleiding.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.2 bild

Met deze beeldkaarten leren kinderen bijvoeglijke naamwoorden uit de basiswoordenschat te vergroten.

Bildkarten zur Sprachförderung : Einzahl - Mehrzahl = Enkelvoud – meervoud / [ill.] Boretzki, Anja. - ISBN13 978-3-8346-0357-9 Mülheim an der Ruhr : Verlag an der Ruhr, 2008.
- 32 kaarten, handleiding.
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.2 bild

Deze set kaarten is bijzonder geschikt voor kinderen die problemen hebben bij het vormen van het meervoud en het daarbij behorende lidwoord. Twee items horen steeds bij elkaar: het enkelvoud item zie je immers altijd terug in het meervoud item.

De bovenkamer : een kleurrijke grammatica van het Nederlands / [auteur] Coenen, Josee. -ISBN13 9789461182074 [opzoekboek]; ISBN13 9789461182081 [handleiding]- Rotterdam: Bazalt, 2015. - 157 p.
(handleiding), 144 p. (opzoekboek)
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.7.2 bove

De bovenkamer, een kleurrijke grammatica van het Nederlands, bestaat uit een handleiding en een opzoekboek voor leerlingen. Het biedt taalinzicht en steun voor zowel Nederlandstalige als anderstalige leerlingen. De uitgave is te gebruiken naast iedere taalmethode in Nederland, Vlaanderen of daarbuiten. De bovenkamer biedt taalinzicht. Het laat bijvoorbeeld zien: Hoe maak je zinnen? Wat is de zinsvolgorde? Wanneer gebruik je de of het en die of dat? Welke woordsoorten zijn er? De Nederlandse klanken en letters. Dit wordt verduidelijkt met visuele middelen zoals foto's, kleuren en schema's. Met gekleurde strookjes leren leerlingen hoe ze zinnen kunnen opdelen in zinsdelen en hoe ze woorden kunnen benoemen. Leerlingen kunnen zelf taalverschijnselen opzoeken in hun eigen opzoekboek. De handleiding bevat een cd-rom met werkbladen en printbladen voor de strookjes die leerlingen nodig hebben om zinsdelen en woordsoorten te benoemen. De bovenkamer is een opzoekboek voor leerlingen vanaf 8 jaar. Het legt de grammatica uit met behulp van foto's, symbolen en kleuren. De visuele uitleg is een handige steun in de rug voor iedere leerling, maar zeker voor leerlingen die het Nederlands niet als moedertaal hebben.

Dolfje Weerwolfje spellingskwartet / [auteur] Van Loon, Paul; [ill.] Van Look, Hugo. - ISBN13 9789048729609 Tilburg: Zwijsen, 2016. -32 spelkaartjes, spelregels.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.6.3 dolf

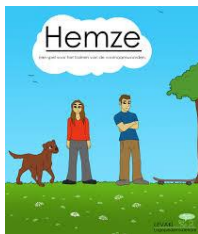
Dit kwartet oefent de spelling van woorden met i/f/c/ch/ei/ij/ou en au.

Geregeld spreken: regels begrijpen, oefenen en doen / [auteur] Oost, Ditte; [auteur] Schoorl, Monique. ISBN13 978-90-244-2201-2 [paperback] Amsterdam: Boom, 2018. 210 p., ill.
Vindplaats docAtlas: TAAL 4.7.2 gere

Meer tijd voor actief spreken in de les en toch de Nederlandse grammatica inslijpen bij (laagopgeleide) cursisten? In de

spreekmethode Geregeld spreken worden de basisregels van de Nederlandse taal uitgelegd en inge oefend door middel van doelgerichte spreekoefeningen. Met deze methode leren cursisten stapsgewijs hoe ze grammaticale regels toepassen in het dagelijks leven. Hiervoor ontwikkelden de auteurs een nieuw model. Elke les bestaat uit vier onderdelen: Stap 1: Begrijpen De docent geeft voorbeelden, regels en instructie; cursisten zeggen na. Hier wordt ook de 123-methode toegepast, een systeem om cursisten zonder complexe grammaticale termen de Nederlandse woordvolgorde uit te leggen. Stap 2: Oefenen De cursist gaat aan de slag met praatplaten en oefeningen, en gaat van geleide naar minder geleide opdrachten. Cursisten werken continu, veelal in duo's, lezen elkaar voor en zeggen na. Stap 3: Doen Als de informatie voldoende begrepen wordt en er genoeg geoefend is, krijgen de cursisten vrijere oefeningen waarin ze het geleerde moeten gaan toepassen. De les wordt afgerond met een spontane spreekoefening. Stap 4: Herhalen Iedere les wordt er een aantal oefeningen als huiswerk opgegeven om thuis alles nog een keer te herhalen en de nodige kilometers te maken.

Hemze : een spel voor het trainen van de voornaamwoorden – spel en handleiding / [auteur] van Leeuwen, Kim. - Pijnacker: Levaki logopediemateriaal, 2016. - doosje met 2x40 memorykaartjes, handleiding (32 p.)
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 hemz

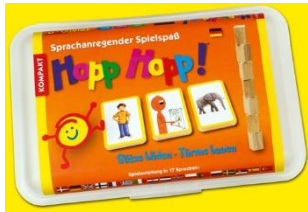
Met het memoryspel 'Hemze' train je de persoonlijke voornaamwoorden, de bezittelijke voornaamwoorden en het wederkerend voornaamwoord. Het spel heeft als doel de meest foutief gebruikte persoonlijke, bezittelijke voornaamwoorden en wederkerende voornaamwoorden te oefenen. De voornaamwoorden hij, zij, hem, haar, zijn en zich kunnen geoefend worden met behulp van het memoryspel. Hemze bestaat uit een memoryspel in een doosje waarin de kaartjes geordend zijn per categorie. Verder bestaat het materiaal uit een handboek met kopieerbladen.

Het grote NT2 verbuimspel: oefen al spelend de vier werkwoordtijden / [auteur] Vanderheyden, Annick ; [ill.] Segers, Gunter. - ISBN13 9789044136425 - Antwerpen: Garant, (2018).
 Losse onderdelen: 2 dubbelzijdige spelborden, 5 platen spelregels, 4 platen Wie ben ik
Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 grot

Het grote NT2 Verbuispel bevat oefeningen voor het presens, het perfectum, het imperfectum en de imperatief. De kennis over verba wordt aan bruikbare uitdrukkingen gekoppeld, die de cursist in zijn dagelijkse conversaties kan gebruiken. Het spel bevat 2 ganzenborden, 1 slangenbord, praatplaten en correctiesleutels. Het presens-ganzenbord dient om de basis van de Nederlandse taal vast te zetten, in te oefenen en creatief te gebruiken. Spelenderwijs correct zinnen leren maken dankzij tekeningen. Het perfectum-ganzenbord helpt de cursisten aan de hand van leuke tekeningen praten over gisteren of het voorbije weekend. Met het imperatief-slangenbord leren cursisten de imperatief te gebruiken door eenvoudige handelingen en posities vanuit de medische wereld te verwoorden. Aan de

hand van de praatplaten kan de cursist vertellen over zijn eigen leven. De tekeningen dienen als ondersteuning bij de spreekoefening.

Hop Hop! / Konstanz: Trialogo, 2013. - handleiding (in 17 talen), kleurendobbelsteen, ogendobbelsteen met ogen van 1 tot 3, 40 speelkaarten, 35 houten bouwstenen.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 hoph

'Hop hop!' is een spel om de zinsbouw en grammatica van kinderen te oefenen. Als beloning wordt er een toren gebouwd. De handleiding is vertaald in 17 talen.

Quiz it! junior: Spel en speel : spellingraadsels ei of ij / [auteur] Claessens, Marijke; [ill.] Vastbinder, Peggy; [auteur] Pilat, Annebeth. - ISBN13 978-90-8664-329-5 Utrecht: Schoolsupport bv, 2014. - 54 kaarten (48 opdrachtkaarten, 6 antwoordkaarten).

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 quiz

Met deze kaarten oefen je speels de spelling van ei/ij-woorden. Het doosje bestaat uit kwartetten en raadsels

Spelling. Woordjes / [auteur] Identity Games, Squala. - EAN 8714649004269, Rotterdam: Identity Games, 2015.

Losse onderdelen: spelregels, 1 nakijkkaart, 1 joker, 23 letterkaarten, 14 woordkaarten.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 spel

Maak woorden compleet door de juiste letterkaarten uit je hand te leggen. Pest andere spelers en controleer de letters met de antwoordkaart en win zoveel mogelijk woordkaarten. Bedoeld voor beginnende lezers maar zeker ook bruikbaar bij andere doelgroepen.

Spellingwaaier / [auteur] Neels, Nicole. - ISBN13 9789491510335 - Eduforce, 2013. - waaier (53 p).

Vindplaats docAtlas: TAAL 2.6.3 werk

De Spellingwaaier bestaat uit losse steunkaarten met de spellingafspraken van de Spellingchecker verkort afgebeeld. De steunkaarten geven de mogelijkheid om de spellingsafspraken gefaseerd aan te bieden waardoor ze niet alleen goed te gebruiken zijn naast elke methode maar ook bijvoorbeeld tijdens de remedial teaching.

(Ta)aliens: versie anderstalige nieuwkomers /
[auteur] Baelemans, Jolien. - [comp.] Level 21. –
Kontich : Level 21, (2018).

Losse onderdelen: spelregels, spelbord, 4 pionnen + 1
komeet + 5 voetjes, dobbelsteen, 5 x 4 sterren, 25
komeetkaartjes, 75 woordkaartjes.

Vindplaats in docAtlas: TAAL 5.4 taal

Doelgroep: 7 -18 jaar

(Ta)aliens is een educatief bordspel rond taal en spelling. Aan de hand van de aliens leren de kinderen spellen of oefenen ze nieuwe woordenschat in. De leerinhoud is afgestemd op de verschillende leerplannen maar niet methodegebonden. Afhankelijk van de gekozen kaartenset oefenen ze op: schrijven of lezen van de aangeboden woordenschat. Er zijn aparte sets per leerjaar! Beschikbare pakketten: Spelling 1e tot 6e leerjaar (afzonderlijk per klas) De set uit deze doos bevat 75 basiswoorden voor anderstalige nieuwkomers!

Werkwoordenspel . Set 1/ Arnhem, Boek- en
Leermiddelencentrale, 1986.

Losse onderdelen: 6 platen, 6 dobbelstenen, 15
pionnen, A4-blad met toelichting.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 werk

Spel om met anderstaligen de tijden en vervoegingen van werkwoorden te oefenen. Dit spel behandelt de onvoltooid tegenwoordige tijd van werkwoorden.

Werkwoordenspel. Set 2 / Arnhem: Boek- En Leermiddelencentrale, 1986.

Losse onderdelen: 6 platen, 15 pionnen, 3 rode en 3 gele dobbelstenen, A4-blad met toelichting.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 werk

Spel om de onvoltooid verleden tijd in te oefenen.

Werkwoordenspel. Set 3 / Arnhem: Boek- en Leermiddelencentrale.

Losse onderdelen: 6 platen, 3 rode en 3 gele dobbelstenen, 15 pionnen, A4-blad met toelichting.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 werk

Spel om met anderstaligen de tijden en vervoegingen van werkwoorden te oefenen. Dit spel behandelt de onvoltooid tegenwoordige tijd, de onvoltooid verleden tijd en de voltooid verleden tijd van sterke werkwoorden.

Werkwoordenspel. Set 4 / Arnhem: Boek- en Leermiddelencentrale.

Losse onderdelen: 6 platen, 3 rode en 3 gele dobbelstenen, 15 pionnen, 2 bladen A4 met toelichting.

Vindplaats docAtlas: TAAL 5.6 werk

Spel om met anderstaligen de tijden en vervoegingen van werkwoorden te oefenen. Dit spel behandelt de onvoltooid tegenwoordige tijd, de onvoltooid verleden tijd en de voltooid verleden tijd van zwakke werkwoorden.

WieHoeWat : spelenderwijs grammatica oefenen / -Konstanz: Trialogo, 2014. - handleiding (in 17 talen), 52 speel- en 8 actiekaarten, grote houten dobbelsteen
Vindplaats docAtlas TAAL 5.6 wies

Een compact spel om spelenderwijs grammatica en zinsbouw te oefenen. Er worden 4 hoofdonderdelen van grammatica geoefend: zelfstandige naamwoorden/lidwoorden, bijvoeglijke naamwoorden en meervoudsvormen, werkwoorden en voorzetsels. De actiekaarten zijn te gebruiken om zinnen mee te maken: verleden tijd/toekomst, vraag stellen, verdubbelen, ... Met behulp van de dobbelsteen, speel- en actiekaarten kunnen verschillende spellen (o.a. kwartet en dobbelspel) worden gespeeld om grammatica en zinsbouw te oefenen. De spelregels zijn vertaald in 17 talen, het spel is daarom geschikt als uitleenspel voor ouders met een andere moedertaal

5 Wiskunde

iMATERials / - [auteur] Thomas More Vorselaar. - Vorselaar: Thomas More, [2017]. -veelv. Gepag.
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.8.3 imat

iMATERials zijn materialen die ondersteuning bieden voor meertalige leerlingen tijdens de rekenlessen in het lager onderwijs. Ze krijgen hierbij de kans om de rekentaal op een leuke manier te oefenen. Daarnaast is er ook de mogelijkheid om het als individueel hulpmiddel te gebruiken. Bevat taalfiches met vertalingen van wiskundige termen in het Albanees, Arabisch, Bulgaars, Dari en Farsi, Engels, Pools, Portugees, Roemeens, Russisch, Spaans en Zweeds. IMAT-abc is een selectie van de belangrijkste begrippen voor het lager onderwijs. Kwartimat is een kwartetspel in het Arabisch en Nederlands. Domimat is een dominospel in het Engels en Nederlands. Dit materiaal werd ontwikkeld door laatstejaarsstudenten van de lerarenopleiding te Vorselaar, in samenwerking met het HIVSET. Eerder werd er al materiaal voor het secundair onderwijs ontwikkeld binnen het project 'Op iMAT kan je rekenen'.

Klokdomino 1 / Groningen: Noord-Nederlandse Stempel- & Leermiddelenfabriek. - 6 x 15 dominokaartjes.
Vindplaats in docAtlas: Taal 5.5 klok

Klokdomino biedt oefenstof voor het leren klokkijken. De sets hebben een opbouw in moeilijkheidsgraad. Door deze systematische opbouw kunt u leerlingen zelfstandig laten oefenen met specifieke onderdelen. De sets zijn zelfcontrolerend. Klokdomino set 1 oefent het aflezen van hele en halve uren op een klok.

Kwint. Handleiding & werkboeken/ - [auteur] CED-Groep. - ISBN 90-5819-182-6 - Rotterdam: Uitgeverij Partners, 2004. - veelv. Gepag.
Begeleidend materiaal: 10 werkboeken (5 niveaus), praatplaten
Vindplaats docAtlas: TAAL 2.8.3 kwin

Kwint is ontwikkeld voor allochtone nieuwkomers tussen 7 en 12 jaar. Kwint is een gedifferentieerd pakket realistische rekenmodules, ontwikkeld voor nieuwkomers in het primair onderwijs. Hierin maken ze kennis met de belangrijkste basisvaardigheden van rekenen. In Kwint wordt rekening gehouden met de geringe taalvaardigheid van de doelgroep, maar ook met de eerder opgedane rekenervaring. Er wordt gewerkt in niveaugroepen, waarbij de lessen bestaan uit een instructiegedeelte en een deel zelfstandig werken. Kwint bevat bovendien diagnostische activiteiten voor de intake (niveau-toetsen) en controletaken per niveaugroep. Doorstroomprofielen geven aan hoe de leerling kan instromen in de reguliere rekenmethode. Kwint is goed te gebruiken naast het Prisma Project

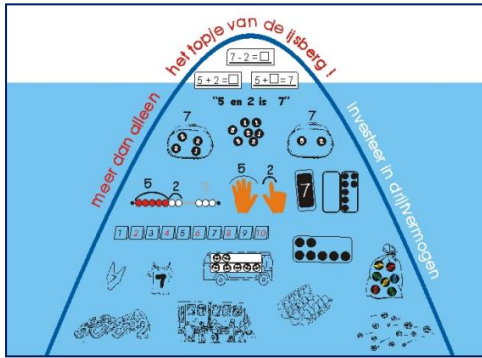
Op Imat kan je rekenen / [auteur] Lenaerts, Lieve; [auteur] Verhaegen, Chris. - Turnhout: Door Elkaar, Hivset, (2016). - (iMATerials / Thomas More Vorselaar. - Vorselaar, [2017])
Vindplaats docAtlas: TAAL 3.8.3 imat

Door de thuistaal in de wiskundelessen te introduceren leren leerlingen veel sneller Nederlands. De thuistaal vormt dan de brug tussen de wiskundige symbolen en het Nederlands binnen de wiskundelessen. Het materiaal is eenvoudig te gebruiken. De wiskundige termen staan eerst met daarna de thuistaal. Op de laatste plaats staat het Nederlands. Voorlopig verkrijgbaar in: Engels, Spaans, Arabisch, Turks, Russisch, Pools, Frans, Portugees, Farsi/Dari en Albanees

Rekenboog.zml : betekenisvol rekenen-wiskunde voor zeer moeilijk lerenden / -[auteur] CED-Groep; [auteur] SLO.
Vindplaats docAtlas: TAAL
 URL: <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/rekenen-wiskunde/rekenboog-zml/>

Onder de naam 'Rekenboog.zml' is in de afgelopen jaren door SLO, Flsme en CED-Groep een project uitgevoerd. Samen is gewerkt aan de ontwikkeling van betekenisvol reken-wiskundeonderwijs aan zeer moeilijk lerenden. Doel van het project was het ontwikkelen van nieuwe inhoud, werkwijzen en onderwijsleermiddelen voor de gehele groep van zeer moeilijk lerenden van 4 tot 20 jaar. Via de knop 'Naar de lessen' komt u bij 'katernen', daar kiest u niveau 1-4 (4-8-jarigen), niveau 5-8 (8-12-jarigen) of niveau 9-12 (12-20-jarigen). Er gelden voor rekenen en wiskunde voor zml/mg 5 leergebiedspecifieke kerndoelen, afgekort tot: hoeveelheidbegrippen, rekenhandelingen, tijd, meten en wegen en geld

Rekenkist Nieuwkomers / [auteur] Roerdink, Dianne; [auteur] Brouwer, Evelien. - 1 ed. - Het ABC, (2018).
Vindplaats docAtlas: TAAL: 2.8.3 reke

De rekenkisten zijn ontwikkeld voor nieuwkomers die nog geen onderwijservaring hebben. Bij de rekenkisten zijn uitwerkingen gemaakt voor 9 domeinen/ leerlijnen. Deze zijn te downloaden via LOWAN. Per uitwerking vind je informatie over de inhoud en over de benodigde kennis van de doelen uit

de leerlijn op verschillende momenten in de schoolloopbaan van leerlingen. Hierbij is aandacht voor het handelings- en hoofdlijnenmodel. Ook is er aandacht voor verschillende strategieën voor nieuwkomers en worden per leerlijn suggesties gegeven voor de inzet van coöperatieve werkvormen, rekenspelletjes en de inzet van concrete materialen.

De Wiskanjers Zorg: Boei 1 / Peersmans, Harry; Heyvaert, Ilse. - Mechelen: Plantyn, 2015. - veelv.gepag.
Doelgroep: 5-8 jaar

Boei bevat inoefenmateriaal om de rekenvoorwaarden te bereiken en zo vlot te kunnen starten in het eerste leerjaar. Deze map is perfect bruikbaar in de derde kleuterklas als inoefenmateriaal, maar ook in het eerste leerjaar als differentiatiemiddel indien de rekenvoorwaarden onvoldoende gekend zijn. Aan bod komen: tegenstellingen, voorzetsels, tellen...

Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
03 203 57 50

docatlas@provincieantwerpen.be

Documentatiecentrum Atlas Turnhout

Warandestraat 42
2300 Turnhout
014 72 40 20

docatlasturnhout@provincieantwerpen.be